

**ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ
Α.Ε.Ν ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΤΣΙΓΚΟΥΝΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΘΕΜΑ

ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ

**ΤΟΥ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ: ΚΑΡΑΒΑΓΙΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ
Α.Γ.Μ:3628**

Ημερομηνία ανάληψης της εργασίας: 09.05.2017

Ημερομηνία παράδοσης της εργασίας:

<i>A/A</i>	<i>Όνοματεπώνυμο</i>	<i>Ειδικότητα</i>	<i>Αξιολόγηση</i>	<i>Υπογραφή</i>
<i>1</i>				
<i>2</i>				
<i>3</i>				
ΤΕΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ				

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ: ΤΣΟΥΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
1. Η ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑ	4
1.1. Η γεωλογική έννοια	4
1.2. Η νομική έννοια	4
2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ.....	6
2.1. ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ.....	6
2.2. ΦΑΣΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ.....	7
2.3. ΝΕΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ-ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥΣ.....	8
2.3.1. Γραμμές βάσης	9
2.3.2. Αιγιαλίτιδα ζώνη	10
2.3.3. Συνορεύουσα ζώνη	10
2.3.4. Αποκλειστική οικονομική ζώνη (ΑΟΖ).....	10
2.3.5. Ανοικτή θάλασσα	12
2.3.6. Η ζώνη των διεθνών βυθών	12
2.3.7. Αρχιπελαγικά κράτοι	12
2.3.8. Κλειστές και ημίκλειστες θάλασσες	12
2.4. Επίλυση διαφορών	12
2.5. Τρόποι αντιμετώπισης τυχόν προβλημάτων	13
3. ΚΡΙΣΗ ΕΛΛΑΔΑΣ – ΤΟΥΡΚΙΑΣ Υφαλοκρηπίδα	13
3.1. Υφιστάμενη κατάσταση	14
3.2. Οι Ελληνο-Τουρκικές θέσεις	14
4. ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ 1982	15
5. ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΕΝΕΥΗΣ	15
6. ΑΡΘΡΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΤΟΥ 1982 58	17
7. Η ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ	20
8. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ	22
9. Η ΝΟΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑΣ : ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΕΩΛΟΓΙΚΟ ΟΡΙΣΜΟ ΩΣ ΤΟΝ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ	24
10. Η ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΓΕΝΕΥΗΣ 1958.....	24
11. Η ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑΣ ΜΕΤΑΞΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ Η ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΩΝ ΚΡΑΤΩΝ	25
12. Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΙΣΗΣ ΑΠΟΣΤΑΣΗΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ	27
13. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΙΣΗΣ ΑΠΟΣΤΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑΣ	36
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	37

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αρχικά η υφαλοκρηπίδα κατά την γεωλογική έννοια είναι η ομαλή προέκταση της ακτής κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας και αποτελείται από μια σειρά στρωμάτων και το πλάτος της ποικίλει ανάλογα με την μορφολογία της περιοχής . Ωστόσο λόγω του ότι λαμβάνει μέρος σε αυτήν ο οικονομικός παράγοντας καθώς σε αυτή βρίσκονται ή κάτω από αυτή ορυκτά τα οποία αποφέρουν σημαντικό κέρδος για τα κράτη στα οποία ανήκει λαμβάνεται υπόψη ο νομικός όρος . Έτσι κατά το νομικό ορισμό η υφαλοκρηπίδα εκτείνεται μέχρι 200 ναυτικά μίλια από την ακτή κάτι που ισχύει ανεξάρτητα από την μορφολογία του βυθού . Αλλά σε περίπτωση που το υφαλοπλαίσιο εκτείνεται πέραν των 200 ναυτικών μιλίων τότε η υφαλοκρηπίδα προεκτείνεται στα 350 ναυτικά μίλια με βάση την συνθήκη για το δίκαιο της θάλασσας του 1982. Ακόμη με βάση την σύμβαση της Γενεύης του 1958 η υφαλοκρηπίδα αποτελείται από το βυθό και το υπέδαφος των υποθαλάσσιων περιοχών που γειτνιάζουν με την ακτή αλλά βρίσκονται πέρα από την αιγιαλίτιδα ζώνη ως το βάθος των 200 μέτρων ή πέρα από αυτό το όριο ως το σημείο που το βάθος επιτρέπει την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων αυτών των περιοχών . Επίσης η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας καθώς και των θαλάσσιων ζωνών είναι κάτι πολύ σημαντικό για τα παράκτια κράτη τα οποία καλούνται να μοιραστούν τις θαλάσσιες εκτάσεις κάτι που καθιστάτε πολύ δύσκολο και στις περισσότερες περιπτώσεις τα κράτη καταφεύγουν στο διεθνές δικαστήριο ή άλλα διαιτητικά δικαστήρια . Επιπλέον η διαδικασία της οριοθέτησης μεταξύ των κρατών που πρέπει να μοιραστούν τον θαλάσσιο χώρο γίνεται κατά κύριο ρόλο και σε μεγάλη πλειοψηφία με βάση τον νομικό όρο και όχι με τον γεωλογικό και πολλές φορές οι υποθέσεις βασίζονται πάνω σε υπάρχουσες συμφωνίες ανάλογα με την περίπτωση της οριοθέτησης ώστε να γίνουν οι διακανονισμοί μεταξύ των κρατών και να υπάρχει δίκαιη κατανομή . Ακόμη η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας στην περίπτωση που δεν υπάρχουν γειτονικά κράτη τότε καθιστάτε εύκολα όμως στην περίπτωση αντικείμενων ή παρακείμενων κρατών η οριοθέτηση πρέπει να γίνεται μέσω συμφωνιών διότι στην περίπτωση μεταξύ αντικείμενων κρατών η μέθοδος της μέσης γραμμής έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχει δίκαιος διαχωρισμός ωστόσο στην περίπτωση των παρακείμενων κρατών η μέθοδος της ίσης απόστασης μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα δυσανάλογο καταμερισμό και σε αυτήν την περίπτωση λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές περιστάσεις . Τέλος η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας δεν είναι δυνατή μόνο με την χρήση της ίσης απόστασης και πρέπει αρκετές φορές να λαμβάνονται υπόψη γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά καθώς και ειδικές περιστάσεις ώστε να υπάρχει δίκαιη οριοθέτηση αυτής .

1. Η ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑ

1.1. Η γεωλογική έννοια

Η Υφαλοκρηπίδα είναι τμήμα του παράκτιου βυθού της θάλασσας. Ο ορισμός της κατά τη γεωλογία είναι το τμήμα το οποίο αποτελεί την ομαλή προέκταση της ακτής κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας ως το σημείο στο οποίο αυτή διακόπτεται απότομα. Η υφαλοκρηπίδα διακόπτεται εκεί όπου ο βυθός αποκτά απότομη κλίση 30-45 μοίρες.

Το τμήμα με την απότομη κλίση ονομάζεται υφαλοπρανές. Το πλάτος της υφαλοκρηπίδας ποικίλλει ανάλογα με τη μορφολογία της κάθε περιοχής. Στη βάση του υφαλοπρανούς βρίσκεται το ηπειρωτικό ανύψωμα και από τα 2.500 μ. βάθος και πέρα αρχίζει η ωκεάνια άβυσσος. Υφαλοκρηπίδα, υφαλοπρανές και ηπειρωτικό ανύψωμα συναποτελούν το υφαλοπλαίσιο. Όταν η προέκταση αυτή της υφαλοκρηπίδας υπολογίζεται από ίχνη "ηπειρωτικής ακτής" τότε πρόκειται για ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα (continental shelf), όταν αυτή υπολογίζεται από ίχνη "νησιωτικής ακτής" τότε πρόκειται για νησιωτική υφαλοκρηπίδα (insular shelf). Τόσο στην ηπειρωτική όσο και στη νησιωτική υφαλοκρηπίδα κατά το Διεθνές Δίκαιο η κυριαρχία ανήκει στο κράτος όπου και ανήκουν οι αντίστοιχες ακτές.

ΠΗΓΗ :

https://www.google.gr/search?biw=360&bih=337&tbm=isch&sa=1&ei=zOcKW7fpM4_CwQKqk6GQCA&q=υφαλοκρηπιδα&oq=υ&gs_l=mobile-gws-wiz-img.1.0.35i39j0i4.4138.6122..7339...1....287.1468.2-6.....0....1.....3.7AiUSej7na4%3D#imgrc=4p5gymSB0S82-M

1.2. Η νομική έννοια

Η υφαλοκρηπίδα έχει ιδιαίτερη οικονομική σημασία, διότι συχνά βρίσκονται σε αυτήν ή κάτω από αυτήν ορυκτά (πετρέλαιο, φυσικό αέριο, μέταλλα) καθώς και άβια και έμβια ακίνητα

είδη (καθιστικά είδη), όπως κοράλλια, σφουγγάρια, μαργαριτάρια κλπ. Έτσι υπάρχει έντονο ενδιαφέρον για την εκμετάλλευσή της. Στον βαθμό που ανήκει στην αιγιαλίτιδα ζώνη (χωρικά ύδατα) του παράκτιου κράτους, η εκμετάλλευσή της ανήκει αναμφισβήτητα σε αυτό. Πρόβλημα ανέκυψε στο Διεθνές Δίκαιο με την υφαλοκρηπίδα πέραν της αιγιαλίτιδας ζώνης σχετικά με το αν και αυτή ανήκει στο πλησιέστερο παράκτιο κράτος ή αν καλύπτεται από την ελευθερία των θαλασσών που ισχύει στην ανοιχτή θάλασσα.

Η υφαλοκρηπίδα και το καθεστώς της σήμερα ορίζεται στο Διεθνές Δίκαιο και παραχωρείται στο παράκτιο κράτος, για λόγους πρακτικούς και πολιτικούς όμως ο νομικός ορισμός της διαφέρει από τον γεωλογικό. Σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982 ως υφαλοκρηπίδα ορίζεται κατά βάση ο βυθός της θάλασσας εντός ακτίνας 200 ναυτικών μιλίων από την ακτή. Αυτό ισχύει ανεξάρτητα από τη γεωλογική μορφή του βυθού. Σε περίπτωση όμως που το υφαλοπλαίσιο εκτείνεται και πέρα των 200 μιλίων από την ακτή, τότε η υφαλοκρηπίδα κατά το Διεθνές Δίκαιο προεκτείνεται είτε ως τα 350 ν.μ. είτε ως τα 100 ν.μ. πέραν της ισοβαθούς των 2.500μ. είτε ως τα 60 ν.μ. από τη βάση του ηπειρωτικού ανυψώματος.

Για πρώτη φορά στο Διεθνές Δίκαιο η υφαλοκρηπίδα ορίστηκε στη Διεθνή Σύμβαση για την Υφαλοκρηπίδα του 1958. Σύμφωνα με αυτόν τον ορισμό, η υφαλοκρηπίδα ενός κράτους εκτεινόταν στο τμήμα του θαλάσσιου βυθού που βρίσκεται γύρω από τις ακτές του και πέρα από την Αιγιαλίτιδα ζώνη (τα χωρικά ύδατα) μέχρι βάθους 200 μέτρων, εκτός αν ήταν εφικτή η εκμετάλλευση των φυσικών πόρων και σε μεγαλύτερο βάθος, οπότε εκτεινόταν ως το βάθος εκείνο.

Όπως και με κάθε Διεθνή Συνθήκη, έτσι και η Συνθήκη για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982 εφαρμόζεται μόνο στα συμβαλλόμενα κράτη (ως τώρα 155 κράτη την έχουν κυρώσει). Τα κράτη που δεν έχουν προσχωρήσει στη συνθήκη αυτήν δε δεσμεύονται από τον ορισμό αυτόν της υφαλοκρηπίδας. Το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης όμως στην «υπόθεση της υφαλοκρηπίδας της Βόρειας Θάλασσας» έκρινε ότι ο ορισμός της υφαλοκρηπίδας με βάση τα άρθρα 1-3 της προγενέστερης Συνθήκης του 1958 για την υφαλοκρηπίδα αποτελούν πλέον διεθνές έθιμο και δεσμεύουν όλα τα κράτη του κόσμου, ανεξάρτητα από το αν έχουν προσχωρήσει στη συνθήκη του 1958 ή όχι.

Το παράκτιο κράτος έχει συγκεκριμένα κυριαρχικά δικαιώματα επί της υφαλοκρηπίδας. Στο παράκτιο κράτος ανήκουν σύμφωνα με τη Σύμβαση του 1982 τα ορυκτά του εδάφους και του υπεδάφους του βυθού, οι μη ζώντες οργανισμοί του βυθού καθώς και οι ζώντες οργανισμοί του βυθού που ανήκουν στα καθιστικά είδη (είδη που δεν μπορούν να κινηθούν μόνα τους χωρίς συνεχή επαφή με τον βυθό). Τα παράκτια αυτά δικαιώματα του κράτους τού ανήκουν αυτοδικαίως, ανεξάρτητα από την τήρηση οποιωνδήποτε διατυπώσεων (π.χ. δήλωσης, οριοθέτησης κλπ.) και είναι αποκλειστικά: ακόμα κι αν δεν τα ασκήσει το παράκτιο κράτος, δεν δικαιούται να τα ασκήσει κανένα άλλο κράτος.

Τα δικαιώματα επί της υφαλοκρηπίδας δεν αφορούν και δεν επηρεάζουν το καθεστώς των υπερκειμένων υδάτων. Στην πράξη εφόσον η υφαλοκρηπίδα εκτείνεται ως τα 200 ν.μ., τα υπερκείμενα ύδατα θα ανήκουν στην αποκλειστική οικονομική ζώνη του παρακτίου κράτους. Πέραν των 200 ν.μ. από την ακτή τα ύδατα αποτελούν την ανοιχτή θάλασσα, στην οποία ισχύει η ελευθερία των θαλασσών.

Τα νησιά, οι νησίδες, οι βραχονησίδες, οι σκόπελοι και ανορθωμένοι βράχοι, (π.χ. πόρτες Πάρου), που περιβάλλονται μεν από θάλασσα πλην όμως δεν καλύπτονται από το χειμέριο κύμα ή την μεγίστη πλύμη, έχουν κι αυτά υφαλοκρηπίδα. Εξαιρέση αποτελούν σύμφωνα με το άρθρο 121 της Σύμβασης του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982 οι βραχονησίδες και βράχοι, οι οποίοι δεν μπορούν να διατηρήσουν ανθρώπινο πληθυσμό ή αυτόνομη οικονομική ζωή (καλλιέργεια ή κτηνοτροφία). Αυτοί οι βράχοι έχουν μεν αιγιαλίτιδα ζώνη, δεν έχουν όμως δικαίωμα στην υφαλοκρηπίδα ή στην αποκλειστική οικονομική ζώνη (αφού δεν υφίσταται επ' αυτών).

Το Διεθνές Δικαστήριο στην υπόθεση της υφαλοκρηπίδας της Βόρειας Θάλασσας το 1969 αναγνώρισε ότι απόκλιση από τον κανόνα της υφαλοκρηπίδας δικαιολογείται μόνο για νησίδες, βράχους και ελαφρές προεξοχές της ακτής (islets, rocks and minor coastal projections / îlots, rochers ou légers saillants de la côte, σκέψη 57 της απόφασης), άρα εξ αντιδιαστολής οι εθιμικοί κανόνες για την ύπαρξη και εκμετάλλευση της υφαλοκρηπίδας που δεσμεύουν όλα τα κράτη ανεξάρτητα από Διεθνείς Συνθήκες καλύπτουν και τα νησιά

2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

2.1 Δίκαιο της Θάλασσας

Για 400 και χρόνια, οι μεγάλες θαλάσσιες δυνάμεις διαμόρφωναν τους κανόνες της θάλασσας σύμφωνα με τα στρατηγικά και εμπορικά συμφέροντά τους. Από το τέλος του Μεσαίωνα και μετά, τα μεγάλα ναυτικά και αποικιακά κράτη απαιτούσαν να ασκήσουν μια αποκλειστική δικαιοδοσία πάνω σε ορισμένα τμήματα της θάλασσας. Έτσι, με το πέρασμα του χρόνου είχε διαμορφωθεί ένα θαλάσσιο νομικό καθεστώς με την μορφή εθιμικών κανόνων, που όμως δεν ήταν δίκαιο. Πιο συγκεκριμένα, οι θεσμοί και οι κανόνες που συντελούσαν το νομικό αυτό καθεστώς εκτός ότι δεν μπορούσαν να επιλύσουν πληθώρα προβλημάτων που προέκυπταν σε πλήθος κρατών, είτε δυνατών είτε αδύναμων, το κυριότερο μειονέκτημά τους ήταν ότι ήταν προσαρμοσμένοι στις ανάγκες και τα συμφέροντα των μεγάλων θαλάσσιων δυνάμεων. Από τα μέσα του 19ου αιώνα, η επίλυση των θαλάσσιων προβλημάτων καθώς και οι εθιμικοί κανόνες κωδικοποιήθηκαν και αντικαταστάθηκαν μέσω διακηρύξεων και Συμβάσεων. Αυτές όπως συντάχθηκαν, αποτέλεσαν τη σταδιακή δόμηση του δικαίου της θάλασσας, χωρίς βέβαια καμιά διεθνή αναγνώριση.

Βέβαια, στην ιστορία διαμόρφωσης του δικαίου της θάλασσας δεν θα πρέπει να μην λαμβάνουμε υπόψη μας το ρόλο που διαδραμάτισαν τα ιδιωτικά συμφέροντα και οι μη κυβερνητικές οργανώσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η μη κυβερνητική οργάνωση Διεθνούς Ναυτιλιακής Επιτροπής (C.M.I), αποτελούμενη από επαγγελματίες των θαλάσσιων μεταφορών και από καθηγητές του ναυτικού δικαίου, όπου από το 1897 οι εργασίες της είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία 20 νέων συμβάσεων για την ασφάλεια της θάλασσας. Από τότε παρατηρείται μια τάση συνεχούς πολλαπλασιασμού των συμβάσεων με αποτέλεσμα το σταδιακό

υποβιβασμό των εθιμικών κανόνων και την ολοένα μεγαλύτερη ανάγκη για μια «νέα θαλάσσια διεθνούς αναγνωρισμένη γλώσσα».

Η πρώτη προσπάθεια για αναγνώριση Διεθνούς Δικαίου έγινε το 1930 από τη Κοινωνία των Εθνών, στοχεύοντας στη διαμόρφωση κανόνων για την έκταση και τα δικαιώματα του κράτους στην αιγιαλίτιδα ζώνη και τα στενά. Παρόλο όμως, ότι ήταν αποδεκτό το γεγονός ότι έπρεπε να υπάρχει ένα διεθνώς νομικά αναγνωρισμένο καθεστώς γι' αυτά τα ζητήματα, η Συνδιάσκεψη δεν κατάφερε να πάρει αποφάσεις εξαιτίας της διαφωνίας, των Κρατών που συμμετείχαν, ως προς την έκτασή της. Από το 1945 και μετά, ακόμα δύο νέοι παράγοντες καταδεικνύουν όλο και πιο επιτακτικά την ανάγκη για ένα κοινώς αποδεκτό θαλάσσιο κώδικα. Οι παράγοντες αυτοί αφορούσαν την τότε συνειδητοποίηση της αξιοποίησης των ενεργειακών και ορυκτών πόρων τόσο του εδάφους όσο και του θαλάσσιου υπεδάφους αλλά και την ραγδαία αύξηση των αλιευτικών πόρων. Όλα τα παραπάνω συνετέλεσαν στη δημιουργία δύο διακηρύξεων, θεμελιωδών σταθμών για το θαλάσσιο δίκαιο, που εξέδωσε ο πρόεδρος των Η.Π.Α, Harry Tryman, στις 2 Φεβρουαρίου 1945. «Αυτές αναφερόταν στα δικαιώματα της αλιείας στη θάλασσα και στα δικαιώματα έρευνας, ελέγχου και εκμεταλλεύσεως του βυθού της θάλασσας έξω από την αιγιαλίτιδα ζώνη».

Από το 1948 και μετά ξεκινάει μια περίοδος διεργασιών και προετοιμασίας που ως αποτέλεσμα θα έχει την πρώτη συνδιάσκεψη των Η.Π.Α. Πιο συγκεκριμένα, το 1948 η γραμματεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε) προτείνει στην Επιτροπή Διεθνούς Δικαίου (C.D.I.) την πλήρη κωδικοποίηση του δικαίου της θάλασσας και το 1949 η Επιτροπή Διεθνούς Δικαίου καταγράφοντάς το στην ημερήσια διάταξη ορίζει τον καθηγητή Francois ως ειδικό εισηγητή. Έτσι, το 1957 η Γενική Συνέλευση συγκάλεσε μια διεθνή Συνδιάσκεψη, οι εργασίες της οποίας θα βασιζόταν στα 73 άρθρα που είχε συντάξει η Επιτροπή Διεθνούς Δικαίου.

Το δίκαιο της θαλάσσης αποτελεί ένα από τα βασικότερα και πιο ζωντανά τμήματα του διεθνούς δικαίου. Από την άλλη πλευρά, οι όψιμες διεκδικήσεις που προβάλλει η Τουρκία στο ζωτικό Ελληνικό Χώρο του Αιγαίου καθιστούν το θέμα αυτό, ειδικά για τους Έλληνες, ιδιαίτερης σπουδαιότητας. Επιπλέον, το δίκαιο της θαλάσσης έχει για τη χώρα μας ιδιαίτερη βαρύτητα λόγω της γεωγραφικής της θέσεως και της ισχυρής της ναυτιλίας.

Το θέμα είναι ιδιαίτερα δύσκολο, όχι μόνο λόγω των νέων ρυθμίσεων, των οποίων οι διατάξεις είναι κατά κανόνα λεπτές και περίπλοκες, αλλά και διότι είναι, ως επί το πλείστο, προϊόντα συμβιβασμών και δεν διακρίνονται πάντα από σαφήνεια.

2.2 Φάσεις Εξελίξεως Δίκαιο της Θάλασσας

Τις κύριες φάσεις εξελίξεως του δικαίου της θαλάσσης μπορούμε να τις διακρίνουμε στις εξής τρεις :

Η πρώτη φάση

Αρχίζει με την γέννηση του διεθνούς δικαίου της Θάλασσας και φθάνει μέχρι το τέλος του Β Παγκοσμίου Πολέμου. Οι βασικές αρχές της περιόδου αυτής, που είναι καθαρά εθιμικές και διαμορφώθηκαν κυρίως από την πρακτική των μεγάλων κρατών, είναι οι εξής:

Η αρχή της ελευθερίας της ανοικτής θαλάσσης, σύμφωνα με την οποία η θάλασσα που βρίσκεται πέρα από την αιγιαλίτιδα ζώνη είναι ελεύθερη γι' όλα τα κράτη.

Η αρχή της πλήρους κυριαρχίας των κρατών στην αιγιαλίτιδα τους ζώνη, ή στη χωρική τους θάλασσα, δηλαδή σε μια ορισμένη λωρίδα θάλασσας κατά μήκος των ακτών τους.

Η αρχή αυτή καθιερώθηκε κυρίως για λόγους άμυνας και ασφάλειας των παράκτιων κρατών, αλλά και για λόγους οικονομικούς. Τα πρώτα χρόνια το πλάτος της χωρικής θάλασσας ήταν 3 ναυτικά μίλια και αργότερα επεκτάθηκε στα 6 και 12 ναυτικά μίλια, πρόσφατα δε μερικά κράτη, κυρίως της Λατινικής Αμερικής, υπερέβησαν και τα όρια αυτά για να φθάσουν τα 200 ν.μ.. Η χώρα μας έχει δύο αιγιαλίτιδες ζώνες. Μία γενικού χαρακτήρα, που από το 1936 έχει πλάτος 6 ν.μ. ,και μία ειδική για τα θέματα μόνο της Αεροπορίας και της Αστυνομίας που καθιερώθηκε το 1931 και έχει πλάτος 10 ν.μ.

Η αρχή της αβλαβούς διέλευσης δια της χωρικής θάλασσας (Innocent Passage). Για τα πολεμικά πλοία αρκετά κράτη (μεταξύ αυτών και η Τουρκία) δεν δέχονται το δικαίωμα αβλαβούς διέλευσης και απαιτούν προηγούμενη γνωστοποίηση ή άδεια για την διέλευση. Το ίδιο πρέπει ίσως να κάνει και η Ελλάδα έναντι των πολεμικών πλοίων των κρατών αυτών, επί τη βάση της αρχής της αμοιβαιότητας.

Η δεύτερη φάση

Επεκτείνεται από το τέλος του Β Παγκοσμίου πολέμου μέχρι το 1958, οπότε για πρώτη φορά κωδικοποιείται το δίκαιο της θάλασσας με την υπογραφή των συμβάσεων της Γενεύης και το δίκαιο γίνεται γραπτό. Οι τέσσερις συμβάσεις της Γενεύης που αποτελούν το ισχύον ακόμα σήμερα δίκαιο της Θάλασσας είναι οι εξής :

Η σύμβαση για τη χωρική θάλασσα και την συνορεύουσα ζώνη, η οποία κωδικοποίησε τις προαναφερθείσες βασικές αρχές για την χωρική θάλασσα, συγχρόνως όμως, έμμεσα αλλά σαφώς δέχθηκε ότι κανένα κράτος δεν μπορεί να επεκτείνει την αιγιαλίτιδα ζώνη πέραν των 12 ν.μ.

Η σύμβαση για την ανοικτή θάλασσα, η οποία κωδικοποίησε και αυτή την θεμελιώδη αρχή της ελεύθερης χρησιμοποίησης της ανοικτής θάλασσας από όλα τα κράτη.

Η σύμβαση για την υφαλοκρηπίδα, με την οποία καθιερώθηκε για πρώτη φορά αυτός ο θεσμός.

Η σύμβαση για την αλιεία και την προστασία των βιολογικών πόρων στην ανοικτή θάλασσα, η οποία προβλέπει μεν ότι όλα τα κράτη έχουν το δικαίωμα να αλιεύουν στην ανοικτή θάλασσα, ταυτόχρονα όμως θεσπίζει σειρά υποχρεώσεων για την προστασία των βιολογικών πόρων.

Η Τρίτη φάση

Ξεκινάει λίγα χρόνια μετά την υπογραφή των συμβάσεων της Γενεύης και φθάνει μέχρι των ημερών μας. Βασικό της χαρακτηριστικό είναι η ριζική αναθεώρηση του δικαίου της θάλασσας με τη νέα σύμβαση που υπογράφηκε στις 10 Δεκ 1982.

2.3 Νέες ρυθμίσεις-επιπτώσεις από την εφαρμογή τους

Οι βασικές ρυθμίσεις του νέου Δικαίου της θάλασσας είναι κατά θέμα οι εξής: αιγιαλίτιδα ζώνη, συνορεύουσα ,αποκληστική οικονομική ζώνη, ανοιχτή θάλασσα

καθώς και άλλες που θα αναλυθούν παρακάτω ωστόσο σημαντικό ρόλο στον προσδιορισμό αυτών παίζουν οι γραμμές βάσης.

2.3.1 Γραμμές Βάσης

Για τον προσδιορισμό της έκτασης της χωρικής Θάλασσας και των άλλων θαλασσιών ζωνών του παράκτιου κράτους είναι σημαντικό να καθοριστεί από ποια σημεία της ακτής θα αρχίσει με μέτρηση του εύρους αυτών. Αυτό αποτελεί τη λειτουργία των γραμμών βάσης. Η γραμμή βάσης είναι λοιπόν η γραμμή από όπου καθορίζονται τα εξώτερα όρια της χωρικής, της συνορεύουσας και της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης. Τα ύδατα από την γραμμή αυτή προς τη ξηρά αποτελούν τα εσωτερικά ύδατα και άρα η γραμμή βάσης αποτελεί το όριο μεταξύ εσωτερικών υδάτων και χωρικής θάλασσας. Παραδοσιακά το ζήτημα αντιμετωπίστηκε ως τμήμα του σώματος εκείνου του δικαίου που ασχολείται με τη χωρική θάλασσα και αυτό ανάγεται στις εποχές που η χωρική θάλασσα αποτελούσε τη μοναδική ζώνη δικαιοδοσίας του παρακτίου κράτους.

Η συνθήκη της Γενεύης του 1958 ασχολείται με το θέμα στα άρθρα 3-11 και 13 και η συνθήκη του Montego Bay επαναλαμβάνει σχεδόν κατά λέξη τις διατάξεις αυτές στα άρθρα 4-14 και 16. Αν όλες οι ακτογραμμές ήταν ευθείες το ζήτημα θα ήταν απλό, αφού θα έπρεπε να προσδιορισθεί η μέγιστη ή η ελαχίστη ρηχία. Στην πράξη ωστόσο οι ακτές εμφανίζουν μεγάλη ανομοιογένεια, με την ύπαρξη κόλπων, νησιών, λιμενικών εγκαταστάσεων κλπ. Το Διεθνές Δίκαιο διαφοροποιεί μεταξύ φυσικής και ευθείας γραμμής βάσης. Για τη φυσική γραμμή βάσης το άρθρο 5 της συνθήκης του Montego Bay την καθορίζει ως τη γραμμή της κατωτάτης ρηχίας κατά μήκος της ακτής όπως αυτή φαίνεται στους ναυτικούς χάρτες μεγάλης κλίμακας που αναγνωρίζονται επίσημα από το παράκτιο Κράτος, παρότι το άρθρο 14 αμφισβητεί την φυσική γραμμή βάσης ως μοναδική επιλογή αναφέροντας ότι το παράκτιο Κράτος δύναται να προσδιορίσει γραμμές βάσεως χρησιμοποιώντας εναλλακτικά οποιαδήποτε από τις μεθόδους που προβλέπονται προκειμένου να εξυπηρετήσει διαφορετικές συνθήκες. Οι διαφορετικές συνθήκες μπορεί να αναφέρονται σε ακτές με κόλπους, στόμια ποταμών, λιμενικές εγκαταστάσεις, νησιά, υφάλους κλπ. Το άρθρο 7 (1) αναφέρεται σε περιοχές όπου η ακτογραμμή παρουσιάζει βαθιές κοιλώσεις και οδοντώσεις, ή υπάρχει κατά μήκος της και σε άμεση γειτνίαση με αυτή, συστάδα νησιών, οπότε η μέθοδος των ευθειών γραμμών που συνδέουν κατάλληλα σημεία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την χάραξη της γραμμής βάσεως από την οποία μετρείται το εύρος της χωρικής θάλασσας. Φυσικά η αναφορά στη «δυνατότητα» χάραξης αφήνει στο παράκτιο κράτος την επιλογή. Η ύπαρξη κόλπων αναγνωριζόταν πάντοτε από το διεθνές δίκαιο ότι είχε σχέση με την ξηρά, αλλά το εθιμικό δίκαιο απέτυχε στον προσδιορισμό σαφών νομικών κανόνων για τα κριτήρια αναγνώρισης μιας πτύχωσης του εδάφους ως κόλπου και για το μέγιστο μήκος που θα μπορούσε να έχει η γραμμή που θα έκλεινε έναν κόλπο. Έτσι το άρθρο 10 της συνθήκης προσδιορίζει ως κόλπο την ευδιάκριτη εσοχή ακτής της οποίας η διείσδυση στην ξηρά σε σχέση με το πλάτος του στομίου της είναι τέτοια, ώστε τα ύδατα που περικλείει να περικυκλώνονται από την ακτή αποτελώντας κάτι περισσότερο από μία απλή καμπυλότητα της ακτής. Έτσι, μία τέτοια εσοχή της ακτής δεν θεωρείται κόλπος εκτός αν η επιφάνεια της είναι ίση ή μεγαλύτερη απ' εκείνη ενός ημικυκλίου που έχει για διάμετρο την ευθεία τη φερόμενη κατά πλάτος του στομίου της εσοχής. Για τους σκοπούς μέτρησης, ως επιφάνεια εσοχής θεωρείται αυτή που βρίσκεται μεταξύ της γραμμής της κατωτάτης ρηχίας γύρω από την ακτή της εσοχής και της γραμμής που συνδέει τα σημεία της κατωτάτης ρηχίας της φυσικής της εισόδου.

2.3.2 Αιγιαλίτιδα ζώνη

Υπάρχει μια συμφωνία παγκοσμίου χαρακτήρα για το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης. Το πλάτος αυτό μπορεί να φθάσει μέχρι τα 12 νμ. Ήδη σήμερα πάνω από 80 κράτη έχουν υιοθετήσει το όριο αυτό. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η ρύθμιση των 12 μιλίων για την έκταση της αιγιαλίτιδας ζώνης ιδιαίτερα ευνοεί την χώρα μας. Επίσης η νέα σύμβαση ενίσχυσε σημαντικά το θεσμό των στενών. Δεν αρκέστηκε στο παλαιό καθεστώς των στενών "Ελεύθερης ναυσιπλοΐας" (Transit Passage). Έτσι από τα εντός της αιγιαλίτιδας ζώνης στενά διεθνούς ναυσιπλοΐας τα ξένα πλοία, εμπορικά και πολεμικά, θα διέρχονται κατά το νέο δίκαιο ελεύθερα, σαν να πρόκειται για ανοικτή θάλασσα. Τα υποβρύχια θα περνούν εν καταδύσει και τα αεροσκάφη, πολιτικά και στρατιωτικά, θα έχουν το δικαίωμα υπερπτήσεως των στενών άνευ αδείας.

Η νέα ρύθμιση για τα στενά, που την επέβαλαν οι ΗΠΑ και Σοβ. Ένωση για να εξασφαλίσουν την ανεμπόδιση κίνηση των ναυτικών και αεροπορικών τους δυνάμεων, είναι καθαρά στρατηγικής φύσεως. Για τη χώρα μας, λόγω του μεγάλου αριθμού των στενών του Αιγαίου, η ρύθμιση αυτή δεν είναι καθόλου ευνοϊκή, γι' αυτό πρέπει να κάνουμε χρήση όλων των δυνατών συστατικών ερμηνειών.

2.3.3 Συνορεύουσα ζώνη

Είναι η θαλάσσια περιοχή πέρα από την αιγιαλίτιδα ζώνη. Το πλάτος της δεν μπορεί να ξεπερνά τα 24 ναυτικά μίλια 24 ν.μ. για να διακρίνεται και μην απορροφάται από την αιγιαλίτιδα ζώνη. Στη ζώνη αυτή το κράτος δεν ασκεί πλήρη κυριαρχία αλλά τον αναγκαίο έλεγχο για την αποτροπή συγκεκριμένων παραβάσεων που αφορούν την εθνική του νομοθεσία σε υγειονομικά, τελωνειακά, μεταναστευτικά και δημοσιονομικά θέματα. Η συνορεύουσα ζώνη καθιερώθηκε για πρώτη φορά το 1958 και περιλαμβάνεται χωρίς αλλαγές και στο ισχύον Δίκαιο της Θάλασσας.

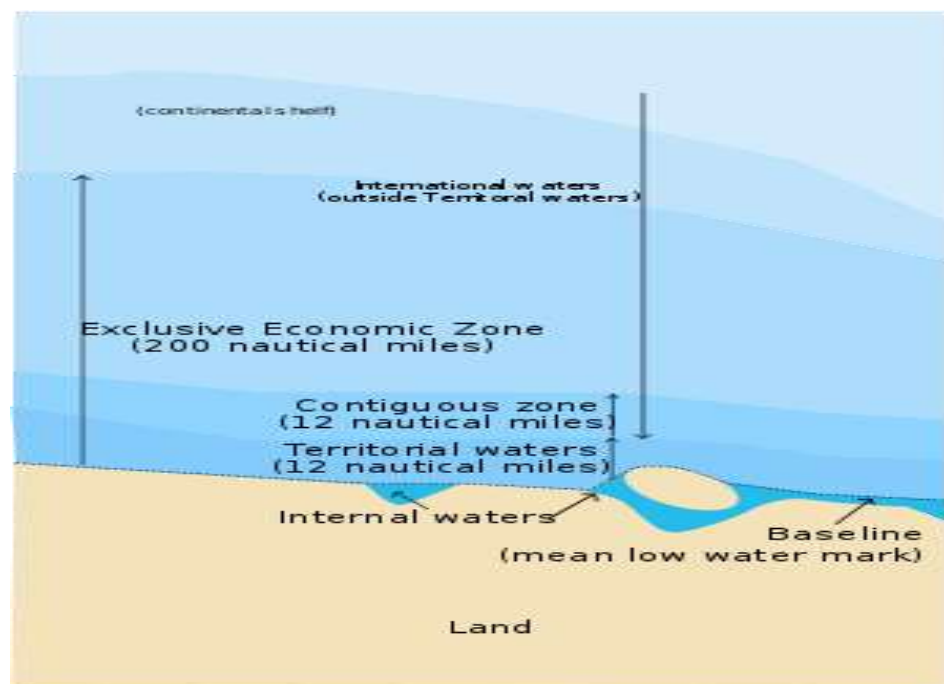
2.3.4 Αποκλειστική οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ)

Σύμφωνα με τη Διεθνή Συνθήκη του ΟΗΕ περί Δικαίου της Θάλασσας (1982), η αποκλειστική οικονομική ζώνη (ΑΟΖ) θεωρείται η θαλάσσια έκταση, εντός της οποίας ένα κράτος έχει δικαίωμα έρευνας ή άλλης εκμετάλλευσης των θαλασσίων πόρων, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής ενέργειας από το νερό και τον άνεμο. Εκτείνεται πέραν των χωρικών υδάτων μιας χώρας (συνήθως 12 ναυτικά μίλια) στα 200 ναυτικά μίλια από την ακτογραμμή. Η χρήση του όρου μπορεί να περιλαμβάνει την υφαλοκρηπίδα, ονομαστικά και μόνο. Σε επίπεδο ουσίας δικαίου και συνεπαγόμενων δικαιωμάτων είναι δύο διαφορετικές ζώνες. Η ΑΟΖ δεν συμπεριλαμβάνει τα χωρικά ύδατα, ούτε και την υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 ν.μ. Η διαφορά χωρικών υδάτων και ΑΟΖ είναι πως τα χωρικά ύδατα αφορούν σε πλήρη κυριαρχία, ενώ η ΑΟΖ αποτελεί απλό "κυριαρχικό δικαίωμα", το οποίο αναφέρεται στη δικαιοδοσία του παράκτιου κράτους μέχρι και κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας. Η επιφάνεια είναι διεθνή ύδατα. Γενικά, η ΑΟΖ μιας χώρας εκτείνεται στα 200 ναυτικά μίλια (370 χλμ) από την ακτογραμμή της. Εξαιρέση σ' αυτόν τον κανόνα αποτελούν οι περιπτώσεις όπου οι ΑΟΖ δύο ή περισσότερων χωρών αλληλοεφάπτονται, όταν δηλαδή οι ακτογραμμές των εν λόγω χωρών απέχουν λιγότερο από 400 ναυτικά μίλια (740 χλμ). Στην περίπτωση που οι ΑΟΖ αλληλοεφάπτονται, έγκειται στις χώρες που

τις διεκδικούν να ορίσουν από κοινού θαλάσσια σύνορα. Γενικά, κάθε σημείο εντός αλληλοεφαπτόμενης περιοχής περιέρχεται στη δικαιοδοσία της εγγύτερης χώρας.

Η ΑΟΖ μιας χώρας υπολογίζεται από τα όρια των εθνικών της υδάτων και εκτείνεται προς τα έξω, μέχρι τα 200 ναυτικά μίλια. Στην έκταση της ΑΟΖ συνυπολογίζεται και η συνοριακή ζώνη, η οποία εκτείνεται για 12 ν.μ. πέραν του ορίου των εθνικών υδάτων. Οι χώρες μπορούν να αξιώνουν δικαίωμα και στην υφαλοκρηπίδα, η οποία μπορεί να εκτείνεται έως και 350 ν.μ. από την ακτογραμμή και πέραν την ΑΟΖ, ωστόσο αυτές οι περιοχές δεν λογίζονται ως μέρος της ΑΟΖ τους. Ο δια νόμου ορισμός της υφαλοκρηπίδας δεν αντιστοιχεί επακριβώς στη γεωλογική σημασία του όρου, καθώς περιλαμβάνει το υποθαλάσσιο μέρος της ξηράς, καθώς και τον πυθμένα εντός της ΑΟΖ.

Μόλις στα τέλη του 20ού αιώνα υιοθετήθηκε η ιδέα της κατάτμησης θαλασσίων περιοχών εν είδει ΑΟΖ, ώστε να υπάρχει καλύτερος έλεγχος των αλιευτικών υποθέσεων εκτός εθνικών υδάτων. Αρχικά, τα εθνικά ύδατα μιας χώρας εκτεινόταν για 3 ν.μ. (6 χλμ) από την ακτογραμμή της -όσο περίπου είναι το βεληνεκές ενός κανονιού. Στη νεότερη εποχή, τα εθνικά ύδατα επεκτάθηκαν στα 12 ναυτικά μίλια (περ. 19 χλμ). Στις αρχές του 1970, το Εκουαδόρ διεκδίκησε την επέκταση των εθνικών του υδάτων στα 200 ν.μ.· κατέσχεσαν έτσι αμερικανικά αλιευτικά και υποχρέωσαν τις ΗΠΑ να πληρώσουν βαριά πρόστιμα για καταπάτηση περιοχής εθνικής κυριαρχίας. Εν τέλει, οι ΗΠΑ συμφώνησαν να τεθεί το θέμα στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Αυτό υπήρξε το πρώτο βήμα για την καθιέρωση των 12 ν.μ. ως νόρμα των εθνικών υδάτων μιας χώρας. Παράλληλα, με την Τρίτη Συμβαση του ΟΗΕ περί Δικαίου της Θάλασσας το 1982, αναγνωρίστηκε διεθνώς ο ορισμός της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης στα 200 ν.μ.

ΠΗΓΗ :

https://www.google.gr/search?biw=360&bih=337&tbm=isch&sa=1&ei=i-oKW6atM8r3kwXuzJ7QBQ&q=αποκλειστικη+οικονομικη+ζωνη&οq=αοοκλειστικη+οικονομικη+ζωνη&gs_l=mobile-gws-wiz-img.1.0.30i10.21610.42246.43793...0....1766.23756.3-4j13j8j9j1j2.....0....1.....0j35i39j0i67j0i13.RvxBFMPCTaA%3D#imgrc=W4pQV3GPnYPm0M:

2.3.5 Ανοικτή θάλασσα

Με το νέο δίκαιο η ανοικτή θάλασσα, σαν αυτοτελές καθεστώς αρχίζει μετά από τα 200 νμ. δηλαδή μετά το τέλος της ΑΟΖ. Επίσης η γενική τάση ακολουθεί την οδό του περιορισμού των ελευθεριών της ανοικτής θάλασσας, κυρίως όσο αφορά την αλιεία. Τέλος πρέπει να σημειώσουμε ότι η νέα Σύμβαση δεν αναφέρει τίποτα για τα ναυτικά γυμνάσια, τα οποία όμως εξακολουθούν πάντοτε να επιτρέπονται βάσει του διεθνούς εθνικού δικαίου.

2.3.6 Η Ζώνη των διεθνών βυθών

Σύμφωνα με το νέο δίκαιο η ζώνη των βυθών που βρίσκεται πέρα από την υφαλοκρηπίδα δεν ανήκει σε κανένα κράτος, αλλά σ' όλα τα κράτη μαζί και αποτελεί "κοινή κληρονομιά της ανθρωπότητας".

2.3.7 Αρχιπελαγικά κράτοι

Ενδιαφέρον είναι ότι η νέα Σύμβαση περιλαμβάνει ευνοϊκές διατάξεις για τα αμιγώς αρχιπελαγικά κράτη, δηλαδή εκείνα που αποτελούνται αποκλειστικά από νησιά, όχι όμως και για τα μικτά κράτη, όπως η χώρα μας, αν και ιστορικά ο όρος ξεκίνησε από το Αιγαίο που απεκαλείτο "Αρχιπέλαγος".

2.3.8 Κλειστές και Ημίκλειστες θάλασσες.

Η νέα σύμβαση καθιέρωσε ορισμένες νέες διατάξεις για τις κλειστές και ημίκλειστες θάλασσες. Γι' αυτές με φανατισμό ενδιαφέρθηκε η Τουρκία, της οποίας απώτερος σκοπός ήταν να επιτύχει τον εξοστρακισμό των γενικών και κλασσικών λύσεων του δικαίου της θάλασσας, όταν πρόκειται για κλειστές και ημίκλειστες θάλασσες. Σύμφωνα με την Τουρκική άποψη στις θάλασσες αυτές όλες οι ρυθμίσεις πρέπει να αποφασίζονται κατόπιν συμφωνίας των ενδιαφερομένων μερών. Ευτυχώς οι διατάξεις που υιοθετήθηκαν αναφέρονται σε δευτερεύοντα θέματα και δεν είναι δεσμευτικές, αλλά έχουν χαρακτήρα συστάσεων (ευχή για συνεργασία).

2.4 Επίλυση Διαφορών

Η νέα σύμβαση προβλέπει ιδιαίτερα περίπλοκο σύστημα επίλυσης των διαφορών. Σύμφωνα μ' αυτό κάθε ενδιαφερόμενο κράτος είναι ελεύθερο να επιλέξει ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα μέσα επίλυσης:

Το Διεθνές Δικαστήριο Δικαίου θαλάσσης (αναμένεται να ιδρυθεί).

Το Διεθνές Δικαστήριο ΟΗΕ. Διαιτητικά Δικαστήρια, ειδικά για τις διαφορές που αναμένεται να ιδρυθούν.

Η διαφορά μπορεί να επιλυθεί από το όργανο κοινής επιλογής αν υπάρχει κοινή επιλογή. Σ' αντίθετη περίπτωση αρμόδιο θα είναι το Διαιτητικό Δικαστήριο.

Όλες οι διαδικασίες καταλήγουν σε υποχρεωτικές αποφάσεις για τα διάδικα μέρη, πλην όμως η σύμβαση προβλέπει σειρά εξαιρέσεων για τα πιο σοβαρά θέματα. Έτσι π.χ. τα κράτη μπορούν να εξαιρέσουν από τις παραπάνω διαδικασίες τις διαφορές που αναφέρονται στην οριοθέτηση αιγιαλίτιδας ζώνης, υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ. Στις περιπτώσεις αυτές η σύμβαση προβλέπει την υποχρέωση υποβολής της διαφοράς σε διαδικασία συνδιαλλαγής, της οποίας όμως το πόρισμα δεν είναι υποχρεωτικό για τα διάδικα μέρη. Το σύστημα επιλύσεως των διαφορών σε τελευταία ανάλυση, αν και δύσκολο και σε ορισμένα σημεία δυσνόητο, δεν παύει να αποτελεί ένα αναμφισβήτητο στοιχείο προόδου για το νέο δίκαιο της θάλασσας.

2.5 Τρόποι Αντιμετώπισης τυχόν Προβλημάτων

Η νέα σύμβαση για το δίκαιο της θάλασσας είναι στο σύνολό της συμφέρουσα για τη χώρα μας γι' αυτό άλλωστε και την υπέγραψε, ενώ η Τουρκία την καταψήφισε και την μποϋκοτάρει σε κάθε ευκαιρία. Τα θετικά της σημεία υπερισχύουν των αρνητικών, που είναι για μας η ελεύθερη διέλευση και υπέρπτηση μέσα και πάνω από τα στενά διεθνούς ναυσιπλοΐας. Αλλά και αυτό το μειονέκτημα, οπωσδήποτε σοβαρό, μπορούμε σε μεγάλο βαθμό να το εξουδετερώσουμε εφαρμόζοντας στην πράξη με προσοχή, διπλωματικότητα και κυρίως αποφασιστικότητα την ερμηνευτική δήλωση που ήδη κάναμε για το θέμα αυτό.

Σε τελική ανάλυση έχουμε συμφέρον να συνεχίσουμε στο διεθνές πεδίο να υποστηρίξουμε τη νέα σύμβαση, για να τεθεί σε ισχύ το ταχύτερο και να λειτουργήσει στην πράξη.

Από την άλλη πλευρά στο εσωτερικό πρέπει να εξετάσουμε με ιδιαίτερη προσοχή πώς θα μπορούσαμε να αξιοποιήσουμε κατά τον καλύτερο τρόπο αμέσως ή μετά την επικύρωση από τη χώρα μας της νέας συμβάσεως, τα θετικά σημεία που μας παρέχει.

3 ΚΡΙΣΗ ΕΛΛΑΔΑΣ –ΤΟΥΡΚΙΑΣ Υφαλοκρηπίδα

Γενικά

Η κρίση στο Αιγαίο άρχισε την 1η Νοεμβρίου του 1973, όταν η Τουρκική κυβέρνηση όλως αυθαίρετα και μονομερώς προσπάθησε να οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα με την δημοσίευση στην εφημερίδα της Κυβέρνησης ενός χάρτη που έδειχνε τα σημεία του Αιγαίου στα οποία εξουσιοδοτείτο η Τουρκική Εταιρεία Πετρελαίου να κάνει έρευνες. Στην ουσία η Τουρκία χρησιμοποίησε το θέμα της υφαλοκρηπίδας σαν σημείο εκκινήσεως για την διεκδίκηση Ελληνικών εδαφών. Κατ' αρχήν έθεσε το πρόβλημα σαν τεχνικό. Αλλά αργότερα άλλαξε τακτική και ισχυρίστηκε ότι είναι πολιτικό πρόβλημα.

Άρχισε να επιμένει ότι ο διεθνής νόμος και η πρακτική έπρεπε να παραμερισθούν, ότι οι νήσοι δεν πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψη, ότι η όλη υπόθεση έπρεπε να εξετασθεί εξ' αρχής σαν Ελληνοτουρκική διαφορά πάνω σε μια περιοχή που δεν πρέπει όλη να ανήκει στην Ελλάδα αλλά θα πρέπει να διαμοιραστεί. Μ' άλλα λόγια η Τουρκική Πολιτική δεν ενδιαφέρεται για το διεθνές δίκαιο και δεν μπορούσε να κάνει και διαφορετικά, αφού κατά βάση διεκδικεί χώρο και όχι νόμιμα δικαιώματα. Συνεπώς οι θέσεις που παίρνει και τα επιχειρήματα που χρησιμοποιεί ποτέ δεν έχουν νομική βάση.

3.1 Υφιστάμενη κατάσταση

Με την υπογραφή στη Γενεύη το 1958 της σύμβασης για την υφαλοκρηπίδα τίθεται για πρώτη φορά στο διεθνές προσκήνιο ο θεσμός αυτός. Η υφαλοκρηπίδα κατά την σύμβαση, αποτελείται από το πέραν της χωρικής θάλασσας βυθό και το υπέδαφός του, μέχρι βάθους 200 μέτρων, ή και πέρα του ορίου αυτού, μέχρι του σημείου όπου είναι δυνατή η εκμετάλλευση των φυσικών πόρων του πυθμένα της θάλασσας. Στην υφαλοκρηπίδα τα παράκτια κράτη δεν ασκούν πλήρη κυριαρχία, όπως στην αιγιαλίτιδά τους ζώνη, αλλά μόνο κυριαρχικά δικαιώματα για την εξερεύνηση και εκμετάλλευση των φυσικών της πόρων, δηλαδή για καθαρά οικονομικούς λόγους.

Ο όρος "κυριαρχικά δικαιώματα" έχει εδώ την έννοια των "αποκλειστικών" δικαιωμάτων, δηλαδή κανένα άλλο κράτος δεν μπορεί να τα διεκδικήσει, έστω και αν το παράκτιο κράτος δεν ασκεί τα δικαιώματά του στην πράξη. Εξ άλλου, όπως αποφάνθηκε το Διεθνές Δικαστήριο στην υπόθεση της υφαλοκρηπίδας της Βορείου Θαλάσσης, τα δικαιώματα αυτά υφίστανται αυτοδικαίως και εξ ύπαρξης, χωρίς να χρειάζεται να προβεί σε νομική ενέργεια το κράτος.

Νέες ρυθμίσεις-Επιπτώσεις από την εφαρμογή τους

Με το νέο δίκαιο (νέα σύμβαση του ΟΗΕ που υπογράφηκε όπως προαναφέρθηκε στις 10 Δεκ.1982) αλλάζει ριζικά ο νομικός ορισμός της υφαλοκρηπίδας. Τα κριτήρια του βάθους των 200 μέτρων και της εκμετάλλευσης εγκαταλείπονται. Η υφαλοκρηπίδα με το νέο δίκαιο έχει ελάχιστη έκταση (200 νμ), μπορεί όμως να υπερβεί το όριο αυτό όταν το υφαλοπλαίσιο του παράκτιου κράτους εκτείνεται πέραν των 200 νμ, οπότε στην περίπτωση αυτή το εξωτερικό όριο της υφαλοκρηπίδας όπως προβλέπει η νέα σύμβαση μπορεί να φθάσει μέχρι τα 350 νμ, ή σε απόσταση 100 νμ. πέραν της ισοβαθούς των 2.500 μέτρων.

Τα νησιά έχουν κατά τη νέα ρύθμιση πλήρη δικαιώματα υφαλοκρηπίδας. Επομένως και η νέα ρύθμιση είναι ευνοϊκή για την χώρα μας.

Ως προς την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας υπάρχει αλλαγή. Η σύμβαση της Γενεύης προβλέπει για την οριοθέτηση συμφωνία μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών και, αν δεν γίνει συμφωνία, εφαρμογή της μέσης γραμμής, εκτός αν ειδικές περιπτώσεις δικαιολογούν άλλη λύση, δηλαδή απόκλιση από την αρχή της μέσης γραμμής. Η νέα σύμβαση τόσο για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας όσο και για την οριοθέτηση της ΑΟΖ προβλέπει απλώς την σύναψη συμφωνίας «σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, όπως τούτο προσδιορίζεται στο άρθρο 38 του καταστατικού του Διεθνούς Δικαστηρίου, προς το σκοπό καταλήξεως σε δίκαιη λύση». Η νέα ρύθμιση είναι επομένως ουδέτερη. Ενθαρρυντικό είναι ότι η δίκαιη λύση πρέπει σ' όλες τις περιπτώσεις να είναι απόρροια διεθνούς δικαίου και να είναι σύμφωνη με το δίκαιο αυτό.

3.2 Οι Ελληνο-Τουρκικές θέσεις

Ελλάδα έχει υπογράψει και επικυρώσει τη σύμβαση της Γενεύης του 1958, για την υφαλοκρηπίδα, η οποία δίνει πλήρη δικαιώματα υφαλοκρηπίδας στα νησιά. Επίσης υπέγραψε την σύμβαση του 1982 που επίσης είναι ευνοϊκή σύμβαση.

Η Τουρκία απ' εναντίας:

Αρνείται να δεχθεί ότι τα Ελληνικά νησιά έχουν υφαλοκρηπίδα και δεν υπέγραψε ούτε τη σύμβαση της Γενεύης ούτε την νέα σύμβαση του 1982. Αρνείται να δεχθεί ότι η σύμβαση της Γενεύης του 1958 και ο νόμος της θάλασσας του 1982 την δεσμεύουν, αν και αμφότερες οι συμβάσεις είναι γνωστόν ότι αντανακλούν διεθνές εθνικό δίκαιο.

Ισχυρίζεται ότι στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας πρέπει να αγνοηθούν τα νησιά και η μέση γραμμή να τοποθετηθεί μεταξύ των ηπειρωτικών κορμών των δύο χωρών. Κατ' αρχήν (επί κυβερνήσεων Bylent Ecevit) έθετε το πρόβλημα σαν τεχνικό. Στην συνέχεια και μέχρι σήμερα ισχυρίζεται ότι το πρόβλημα είναι πολιτικό. Αρνείται την προσφυγή στο διεθνές δικαστήριο της Χάγης, αν και στην αρχή αποδέχθηκε την Ελληνική πρόταση. Επιμένει να ζητά την κοινή εκμετάλλευση των "αμφισβητούμενων περιοχών" (σημειώνει: Των Ελληνικών περιοχών). Ισχυρίζεται ότι η υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου είναι η φυσική επέκταση της Χερσονήσου Ανατόλια.

Δεν είναι δύσκολο να διακρίνει κανείς ότι όλες οι ανωτέρω θέσεις και τα επιχειρήματα δεν έχουν νομική βάση, ούτε αντέχουν στην απλή λογική. Εξ άλλου είναι γνωστό ότι η Τουρκία δεν αναζητεί νόμιμα δικαιώματα αλλά διεκδικεί ξένο έδαφος, γι' αυτό και δεν θέλει να δεσμευθεί με διεθνείς συμβάσεις και το διεθνές δίκαιο

4.ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ 1982

Η Σύμβαση υπογράφηκε και παρουσιάστηκε από τη Συνδιάσκεψη στο Montego Bay στις 10 Οκτωβρίου του 1982. Με το νέο δίκαιο αλλάζει ριζικά ο νομικός ορισμός της υφαλοκρηπίδας. Τα κριτήρια του βάθους των 200 μέτρων και της εκμεταλλεύσεως εγκαταλείπονται. Η υφαλοκρηπίδα με το νέο δίκαιο έχει ελάχιστη έκταση 200 ν.μ., μπορεί όμως να υπερβεί και το όριο αυτό όταν το υφαλοπλαίσιο του παράκτιου κράτους εκτείνεται πέρα από τα 200 ν.μ., οπότε στην περίπτωση αυτή το εξωτερικό όριο της υφαλοκρηπίδας, όπως προβλέπει η νέα Σύμβαση (άρθρο 76), μπορεί να φτάσει μέχρι τα 350 ν.μ. ή σε απόσταση 100 ν.μ. πέρα από την ισοβαθή των 2500 μέτρων. Τα νέα επομένως κριτήρια που εισάγονται για την υφαλοκρηπίδα είναι αυτό της αποστάσεως και το γεωλογικό του υφαλοπλαισίου. Με τη νέα ρύθμιση το εξωτερικό όριο της υφαλοκρηπίδας είναι πια σταθερό.

5.ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΕΝΕΥΗΣ

Απ' τα βασικά άρθρα της Σύμβασης της Γενεύης προκύπτει η φυσιογνωμία του θεσμού της ηπειρωτικής υφαλοκρηπίδας. Το πρώτο βασικό χαρακτηριστικό, που διαφαίνεται από τον ορισμό του άρθρου 1 της Σύμβασης για την Υφαλοκρηπίδα, είναι η αποκόλληση του νομικού καθεστώτος από το γεωλογικό περίβλημα του παρελθόντος. Ο θεσμός της ηπειρωτικής υφαλοκρηπίδας αναπτύχθηκε τα πρώτα χρόνια της εφαρμογής του με τη δικαιολογία της γεωλογικής συνάφειας που υπάρχει ανάμεσα στο έδαφος της ξηράς ενός κράτους και στο έδαφος του παρακείμενου βυθού. Ένας αριθμός από κράτη χρησιμοποίησε το αρκετά εκτεταμένο γεωλογικό φαινόμενο της σχετικά ομαλής καθόδου του βυθού απ' το έδαφος της ξηράς στα ωκεάνια βάθη για να δικαιολογήσει τη στενή συνάρτηση ξηράς και παρακείμενου βυθού και το δικαίωμα του παράκτιου κράτους να ασκεί κυριαρχία πάνω στον τελευταίο. Έτσι μέσα στη δεκαετία του '50 θα αναπτυχθεί η θεωρητική άποψη πως τα δικαιώματα πάνω στην ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα είναι φυσικά δικαιώματα που ανήκουν στο παρακείμενο παράκτιο κράτος.

Η γεωλογική όμως παρέμβαση σ' ένα θέμα καθαρά οικονομικό κι ο φόβος της τελικής εξάρτησης του δεύτερου απ' το πρώτο δημιούργησε αντιδράσεις από έναν άλλο αριθμό κρατών. Η φυσιολογία της ομαλής καθόδου του βυθού προς τα μεγάλα ωκεάνια βάθη ίσχυε σ' ένα μεγάλο τμήμα των ηπειρωτικών ακτών της υψηλίου, αλλά όχι σε όλες. Ορισμένες ιδιομορφίες της φύσης, όπως η τέλεια έλλειψη υφαλοκρηπίδας, οι ρηχές θάλασσες, η ύπαρξη μεγάλων νησιών, κ.λπ. προκάλεσαν ένα συγκεκριμένο πρόβλημα: αν δεχτούμε ότι η νομική έννοια της ηπειρωτικής

υφαλοκρηπίδας είναι αδιάσπαστα συνδεδεμένη με την αντίστοιχη γεωλογική, τότε, μοιραία μπορεί να προκύψει το εύλογο συμπέρασμα ότι τα κράτη που δεν έχουν φυσική υφαλοκρηπίδα δεν μπορούν να αξιώσουν και νομική. Ένα τέτοιο ενδεχόμενο δεν ήταν δυνατό να γίνει δεκτό. Για το λόγο αυτόν, ήδη πριν από την Συνδιάσκεψη της Γενεύης για το Δίκαιο της Θάλασσας έχουμε το φαινόμενο της βαθμιαίας απόσπασης του νομικού θεσμού από τα γεωλογικά χαρακτηριστικά. Η Σύμβαση για την υφαλοκρηπίδα καταργεί ουσιαστικά κάθε δεσμευτική συνάρτηση με το να δέχεται πως κάθε κράτος δικαιούται να εκμεταλλεύεται τους γειτονικούς του βυθούς, είτε ως το βάθος των διακοσίων μέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας, είτε ως το σημείο εκείνο που απόσπασε οριστικά τη νομική απ' την γεωλογική έννοια.

Το κριτήριο όμως της εκμετάλλευσης υπήρξε παράλληλα κι ένα από τα πιο αμφισβητήσιμα επιτεύγματα της Συνδιάσκεψης της Γενεύης. Επέτρεψε την ελαστικοποίηση του θεσμού και τη συνεχή μεταβλητότητα των ορίων της υφαλοκρηπίδας προς τους βυθούς των ανοιχτών θαλασσών με γνώμονα την πρόοδο της τεχνολογίας. Το 1958 βέβαια, που η τεχνολογία που είχε αναπτυχθεί, δεν επέτρεπε ουσιαστικές εκμεταλλεύσεις σε βάθη μεγαλύτερα από το βάθος της γεωλογικής υφαλοκρηπίδας. Αυτό το δεδομένο παρέσυρε τους νομοθέτες σε μια υποεκτίμηση των προοπτικών για σοβαρότερες εξελίξεις.

Η αποκόλληση του νομικού όρου απ' τον αντίστοιχο γεωλογικό διαφαίνεται και από το γεγονός ότι το άρθρο 1 της Σύμβασης προβλέπει υφαλοκρηπίδα και για τα νησιά. Η γεωλογική άποψη, που φαίνεται πως είχε επιδράσει αρνητικά, ήταν πως τα νησιά δεν έχουν δική τους γεωλογική υφαλοκρηπίδα, μιας και στην ουσία δεν αποτελούν παρά εξάρσεις του βυθού, ο οποίος πάντοτε αποτελεί συνέχεια των ηπειρωτικών εδαφών. Με την καθιέρωση της νησιωτικής υφαλοκρηπίδας (insular shelf) από την σύμβαση έχουμε άλλη μια διαφοροποίηση του νομικού από τον γεωλογικό θεσμό. Μια ανάγκη που δεν θα μπορούσε να αγνοηθεί είναι τα νησιωτικά κράτη, με την έννοια ότι είτε ολόκληρο το έδαφος τους είτε σημαντικό μέρος τους απαρτίζεται από την ξηρά νησιών. Η μορφή της νομικής σχέσης που καθιερώνει η Σύμβαση για την Ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα ανάμεσα στο παράκτιο κράτος και στους γειτονικούς βυθούς του και το υπέδαφος τους καθορίζεται από το άρθρο 2. Το παράκτιο κράτος και μόνο αυτό έχει κυριαρχικά δικαιώματα για τον σκοπό της εξερεύνησης και της εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων του βυθού και του υπεδάφους της υφαλοκρηπίδας. Ο όρος κυριαρχικά δικαιώματα αποτελεί ένα νεολογισμό που προκάλεσε μια σειρά από προβλήματα στη Συνδιάσκεψη της Γενεύης. Η αρχική πρόταση της επιτροπής Διεθνούς Δικαίου σε σχέδιο της το 1951 αναφερόταν μόνο στους όρους «δικαιοδοσία κι έλεγχος» που θα μπορούσε να ασκήσει το παράκτιο κράτος πάνω στη γειτονική του υφαλοκρηπίδα. Η πρόταση, όμως, αυτή απορρίφθηκε από την ίδια την επιτροπή, η οποία στο τελευταίο της σχέδιο άρθρων πρότεινε την υποκατάσταση της με τον όρο «κυριαρχικά δικαιώματα». Η βασική πρόθεση της Επιτροπής Διεθνούς Δικαίου ήταν να διασαφηνίσει την πεποίθηση της πως τα δικαιώματα που θα είχε το παράκτιο κράτος πάνω στην γειτονική του υφαλοκρηπίδα θα ήταν περιορισμένα στους συγκεκριμένους σκοπούς που το σχέδιο προέβλεπε και πως το καθεστώς της ελευθερίας των ανοιχτών θαλασσών πάνω από την υφαλοκρηπίδα δεν θα επηρεαζόταν από τα κυριαρχικά δικαιώματα του παράκτιου κράτους στην υφαλοκρηπίδα. Στην διάρκεια της Συνδιάσκεψης της Γενεύης αναπτύχθηκαν δύο βασικές τάσεις: απ' τη μια μεριά, ένας αριθμός κρατών πρέσβευε την πλήρη κυριαρχία πάνω στην υφαλοκρηπίδα, όπως είχαν καθιερώσει και στην πρακτική τους, χωρίς καμία αναφορά στο αντικείμενο της κυριαρχίας και στην έκταση του. Απ' την άλλη μεριά, η πλειοψηφία των παρευρισκομένων στη Συνδιάσκεψη αντιπροσώπων δεν ήθελε μια τέτοια κυριαρχική απολυτότητα, η οποία θα επηρέαζε σοβαρότατα το καθεστώς της ελευθερίας των ανοικτών θαλασσών. Αντί για κυριαρχία προτιμούσαν τον όρο «κυριαρχικά δικαιώματα» που κατά τη γνώμη τους είχε μια επιμεριστικότητα που απέτρεπε την πιθανότητα συγχύσεων στη διάρκεια της εφαρμογής της Σύμβασης για την Υφαλοκρηπίδα. Το πνεύμα αυτής της πρότασης έγινε αποδεκτό κι από έναν άλλο αριθμό κρατών που διαφωνούσε με τον όρο «κυριαρχικά δικαιώματα» και δεν δεχόταν πως η κυριαρχία είναι δυνατόν να καταταμηθεί σε διάφορα συστατικά στοιχεία, που καθένα αυτόνομα θα συνιστούσε ένα κυριαρχικό δικαίωμα. Μετά από σειρά αντεγκλήσεων, η γνώμη της πλειοψηφίας επιβλήθηκε και το πνεύμα της πρότασης της

συνόδεψε ως την υιοθεσία της Σύμβασης το γράμμα του σχετικού κανόνα. Η Σύμβαση για την Ηπειρωτική Υφαλοκρηπίδα καθορίζει ρητά τα πλαίσια μέσα στα οποία ασκούνται αυτά τα κυριαρχικά δικαιώματα: α) τα κυριαρχικά δικαιώματα που καλύπτονται από το κείμενο της είναι η εξερεύνηση κι η εκμετάλλευση. Έχει δηλαδή το παράκτιο κράτος το αποκλειστικό δικαίωμα να εξερευνήσει και να εκμεταλλευτεί τον θαλάσσιο βυθό και το υπέδαφος της υφαλοκρηπίδας που γειτονεύει μαζί του. β) Η εξερεύνηση και η εκμετάλλευση του βυθού και του υπεδάφους περιορίζεται στους φυσικούς πόρους των τμημάτων αυτών. γ) Τα δικαιώματα του παράκτιου κράτους πάνω στη γειτονική του υφαλοκρηπίδα δεν επηρεάζουν το νομικό καθεστώς της ελευθερίας των ανοικτών θαλασσών σχετικά μ' όλα τα άλλα συστατικά του, δηλαδή το δικαίωμα της ναυσιπλοΐας, της αλιείας, της επιστημονικής έρευνας, της αεροπλοΐας πάνω από τις ανοικτές θάλασσες κ.λπ.

6. ΑΡΘΡΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΤΟΥ 1982 58:

Άρθρο 76

Ορισμός της υφαλοκρηπίδας

1. Η υφαλοκρηπίδα παράκτιου κράτους περιλαμβάνει το θαλάσσιο βυθό και το υπέδαφος του πέρα από την αιγιαλίτιδα ζώνη του, καθ' όλη την έκταση της φυσικής προέκτασης του χερσαίου εδάφους του μέχρι το εξωτερικό άκρο του υφαλοπλαισίου ή σε απόσταση 200 ν.μ. από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετρείται το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης όπου το εξωτερικό άκρο του υφαλοπλαισίου βρίσκεται σε μικρότερη απόσταση,
 2. Η υφαλοκρηπίδα δεν εκτείνεται πέραν των ορίων που προβλέπονται στις παραγράφους 4 ως 6.
 3. Το υφαλοπλάισιο αποτελεί την υποθαλάσσια προέκταση του χερσαιού όγκου του παράκτιου κράτους και συνίσταται στον αντίστοιχο θαλάσσιο βυθό και υπέδαφος που αναλογεί στην υφαλοκρηπίδα, στο υφαλοπρανές και στο ηπειρωτικό ανύψωμα. Δεν περιλαμβάνει ούτε τις ωκεάνιες αβύσσους με τα ωκεάνια ανυψώματα ούτε το υπέδαφος τους.
 4. α) Για τους σκοπούς της παρούσας σύμβασης, όταν το εξωτερικό άκρο του υφαλοπλαισίου εκτείνεται πέραν των 200 ν.μ. από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετρείται το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης, το παράκτιο κράτος ορίζει το άκρο αυτό ως εξής: i) Με μια γραμμή που χαράσσεται σύμφωνα με την παράγραφο 7 σε σχέση με τα ακρότατα σταθερά σημεία όπου το πάχος των ιζηματογενών πετρωμάτων ισούται προς το ένα εκατοστό τουλάχιστον της μικρότερης απόστασης μεταξύ του υπό εξέταση σημείου και της βάσης του υφαλοπρανούς, ή ii) Με μια γραμμή που χαράσσεται σύμφωνα με την παράγραφο 7 σε σχέση με τα σταθερά σημεία που βρίσκονται σε απόσταση μικρότερη των 60 ν.μ. από τη βάση του υφαλοπρανούς.
- β) Εκτός αποδείξεως του αντιθέτου, η βάση του υφαλοπρανούς συμπίπτει με το πλέον εμφανές κατώτερο σημείο διακοπής του επικλινούς του υφαλοπρανούς.
5. Τα σταθερά σημεία που ορίζουν τη γραμμή η οποία προσδιορίζει το εξωτερικό όριο της υφαλοκρηπίδας επί του θαλασσίου βυθού και η οποία χαράσσεται σύμφωνα με την παράγραφο 4, εδάφιο α, i) και ii), βρίσκονται είτε σε απόσταση που δεν υπερβαίνει τα 350 ν.μ. από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετρείται το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης είτε σε απόσταση που δεν υπερβαίνει τα 100 ν.μ. από την ισοβαθή καμπύλη των 2.500 μέτρων.
 6. Ανεξάρτητα από τη διάταξη της παραγράφου 5, το εξωτερικό όριο της υφαλοκρηπίδας στις υποθαλάσσιες ράχες δεν υπερβαίνει μια γραμμή που χαράσσεται σε απόσταση 350 ν.μ. από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετρείται το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης. Η παρούσα παράγραφος δεν εφαρμόζεται σε υποθαλάσσια ανυψώματα που συνιστούν φυσικά στοιχεία του υφαλοπλαισίου, όπως τα οροπέδια, τα ανυψώματα, οι αιχμές και οι ύφαλοι και οι εξοχές που περιλαμβάνει.

7. Όταν η υφαλοκρηπίδα εκτείνεται πέρα των 200 ν.μ. από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετρείται το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης, το παράκτιο κράτος καθορίζει το εξωτερικό της όριο συνδέοντας, με ευθείες γραμμές μήκους μικρότερου των 60 ν.μ., σταθερά σημεία που ορίζονται από τις γεωγραφικές συντεταγμένες πλάτους και μήκους.
8. Όταν η υφαλοκρηπίδα παράκτιου κράτους εκτείνεται πέρα των 200 ν.μ. από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετρείται το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης του, το παράκτιο κράτος παρέχει πληροφορίες σχετικά με το εξωτερικό της όριο στην Επιτροπή ορίων της υφαλοκρηπίδας. Η Επιτροπή απευθύνει στα παράκτια κράτη συστάσεις επί ζητημάτων που αφορούν τον καθορισμό του εξωτερικού ορίου της υφαλοκρηπίδας τους. Το εξωτερικό όριο που καθορίζεται από το παράκτιο κράτος στη βάση των συστάσεων αυτών είναι οριστικό και υποχρεωτικού χαρακτήρα.
9. Το παράκτιο κράτος καταθέτει στον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών τους χάρτες και τις σχετικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των γεωδαιτικών δεδομένων, που προσδιορίζουν σε μόνιμη βάση το εξωτερικό όριο της υφαλοκρηπίδας του. Ο Γενικός Γραμματέας δίνει τη δέουσα δημοσιότητα στα έγγραφα αυτά.
10. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν επηρεάζουν την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας μεταξύ κρατών των οποίων οι ακτές είναι παρακείμενες ή βρίσκονται η μια απέναντι στην άλλη.

Άρθρο 77

Δικαιώματα του παράκτιου κράτους στην υφαλοκρηπίδα

1. Το παράκτιο κράτος ασκεί κυριαρχικά δικαιώματα επί της υφαλοκρηπίδας προς το σκοπό έρευνας και εκμετάλλευσης των φυσικών της πόρων.
2. Τα δικαιώματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 είναι αποκλειστικά υπό την έννοια ότι σε περίπτωση που το παράκτιο κράτος δεν προβαίνει σε έρευνες στην υφαλοκρηπίδα ή δεν εκμεταλλεύεται τους φυσικούς της πόρους, κανείς άλλος δεν μπορεί να αναλάβει τέτοιες δραστηριότητες, χωρίς τη ρητή συγκατάθεση του κράτους αυτού.
3. Τα δικαιώματα του παράκτιου κράτους στην υφαλοκρηπίδα δεν εξαρτώνται από πραγματική ή πλασματική κατοχή ή από οποιαδήποτε άλλη ρητή διακήρυξη.
4. Οι φυσικοί πόροι που αναφέρονται στις διατάξεις του παρόντος μέρους περιλαμβάνουν τα ορυκτά και τους άλλους μη βιολογικούς πόρους του θαλάσσιου βυθού και του υπεδάφους του καθώς και τους ζώντες οργανισμούς που ανήκουν στα καθιστικά είδη, δηλαδή τους οργανισμούς που κατά την αλιευτική περίοδο, είτε μένουν ακίνητοι στο βυθό ή κάτω από το βυθό είτε δεν μπορούν να κινηθούν παρά μόνο όταν βρίσκονται σε συνεχή φυσική επαφή με το βυθό και το υπέδαφος του.

Άρθρο 78

Νομικό καθεστώς των υπερκείμενων υδάτων και του υπερκείμενου εναέριου χώρου και δικαιώματα και ελευθερίες των άλλων κρατών

1. Τα δικαιώματα του παράκτιου κράτους στην υφαλοκρηπίδα του δε θίγουν το νομικό καθεστώς των υπερκείμενων υδάτων ή του εναέριου χώρου επάνω από τα ύδατα αυτά.
2. Η άσκηση των δικαιωμάτων του παράκτιου κράτους στην υφαλοκρηπίδα δεν πρέπει να παραβιάζει ή να παρενοχλεί κατά τρόπο αδικαιολόγητο το δικαίωμα της ναυσιπλοΐας ή τα άλλα δικαιώματα και ελευθερίες που αναγνωρίζονται από την παρούσα Σύμβαση υπέρ τρίτων κρατών.

Άρθρο 79

Υποβρύχια καλώδια και σωληναγωγοί στην υφαλοκρηπίδα

1. Όλα τα κράτη έχουν το δικαίωμα να τοποθετούν υποβρύχια καλώδια και σωληναγωγούς στην υφαλοκρηπίδα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.
2. Με την επιφύλαξη του δικαιώματος του να λαμβάνει, εντός λογικών πλαισίων, μέτρα για την έρευνα της υφαλοκρηπίδας, την εκμετάλλευση των φυσικών της πόρων και την πρόληψη, τη μείωση και τον έλεγχο της ρύπανσης από τους σωληναγωγούς, το παράκτιο κράτος δεν μπορεί να παρεμποδίζει την τοποθέτηση ή τη συντήρηση των εν λόγω καλωδίων ή σωληναγωγών.
3. Η χάραξη της πορείας των σωληναγωγών που τοποθετούνται στην υφαλοκρηπίδα υπόκειται στη συγκατάθεση του παράκτιου κράτους.
4. Καμία διάταξη του παρόντος μέρους δεν θίγει το δικαίωμα του παράκτιου κράτους να θέσει όρους που εφαρμόζονται σε καλώδια και σωληναγωγούς που διασχίζουν το έδαφος του ή την αιγιαλίτιδα ζώνη του, ούτε τη δικαιοδοσία του επί των καλωδίων και σωληναγωγών που τοποθετούνται ή χρησιμοποιούνται για την έρευνα της υφαλοκρηπίδας του ή την εκμετάλλευση των πόρων της ή την εκμετάλλευση τεχνητών νησιών, εγκαταστάσεων ή κατασκευών που υπόκεινται στη δικαιοδοσία του.
5. Όταν τοποθετούν υποβρύχια καλώδια ή σωληναγωγούς, τα κράτη λαμβάνουν υπόψη τους τα καλώδια και τους σωληναγωγούς που έχουν ήδη τοποθετηθεί. Τα κράτη φροντίζουν ειδικότερα να μην παρακωλύουν τη δυνατότητα επισκευής τους.

Άρθρο 80

Τεχνητά νησιά, εγκαταστάσεις και κατασκευές στην υφαλοκρηπίδα

Το άρθρο 60 εφαρμόζεται, τηρουμένων των αναλογιών, σε τεχνητά νησιά, εγκαταστάσεις και κατασκευές που βρίσκονται στην υφαλοκρηπίδα.

Άρθρο 81

Γεωτρήσεις στην υφαλοκρηπίδα

Το παράκτιο κράτος έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει και να ρυθμίζει τις γεωτρήσεις στην υφαλοκρηπίδα του για οποιοδήποτε σκοπό και αν πραγματοποιούνται.

Άρθρο 82

Εισφορές σε χρήμα ή σε είδος για την εκμετάλλευση της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 ν.μ.

1. Το παράκτιο κράτος καταβάλλει εισφορές σε χρήμα ή σε είδος για την εκμετάλλευση των μη βιολογικών πόρων της υφαλοκρηπίδας πέραν των 200 ν.μ. από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετρείται το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης.
2. Οι εισφορές καταβάλλονται ετησίως για το σύνολο της παραγωγής μιας δεδομένης περιοχής εκμετάλλευσης μετά τα πέντε πρώτα έτη εκμετάλλευσης της περιοχής αυτής. Το έκτο έτος, το

ποσοστό εισφοράς ισούται προς το ένα τοις εκατό της αξίας ή του όγκου της παραγωγής της περιοχής εκμετάλλευσης. Το ποσοστό αυτό αυξάνεται στη συνέχεια κατά μια εκατοστιαία μονάδα ανά έτος μέχρι το δωδέκατο έτος, μετά το οποίο το ποσοστό παραμένει στο επτά τοις εκατό. Στην παραγωγή δεν περιλαμβάνονται οι πόροι που χρησιμοποιούνται στα πλαίσια της εκμετάλλευσης.

3. Τα αναπτυσσόμενα κράτη τα οποία είναι αμιγείς εισαγωγείς ορυκτού που παράγεται στην υφαλοκρηπίδα τους, απαλλάσσονται από τις εισφορές αυτές για το εν λόγω ορυκτό.

4. Οι εισφορές πραγματοποιούνται μέσω της Αρχής, η οποία τις κατανέμει μεταξύ των Συμβαλλομένων κρατών της Σύμβασης σύμφωνα με δίκαια κριτήρια κατανομής, λαμβάνοντας υπόψη τα συμφέροντα και τις ανάγκες των αναπτυσσόμενων κρατών και ειδικότερα των λιγότερο ανεπτυγμένων και των περικόλειστων μεταξύ αυτών.

Άρθρο 84

Ναυτικοί χάρτες και πίνακες γεωγραφικών συντεταγμένων

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος μέρους, το εξωτερικό όριο της υφαλοκρηπίδας και οι γραμμές οριοθέτησης που χαράσσονται σύμφωνα με το άρθρο 83 απεικονίζονται σε ναυτικούς χάρτες κατάλληλης κλίμακας για τον προσδιορισμό της θέσης τους. Η χάραξη του εξωτερικού αυτού ορίου ή των γραμμών οριοθέτησης μπορεί, όπου ενδείκνυται, να υποκατασταθεί από πίνακες των γεωγραφικών συντεταγμένων των εν λόγω σημείων στους οποίους καθορίζεται το χρησιμοποιούμενο γεωδαιτικό σύστημα.

2. Το παράκτιο κράτος δίνει τη δέουσα δημοσιότητα στους χάρτες ή στους πίνακες γεωγραφικών συντεταγμένων και καταθέτει ένα αντίγραφο κάθε τέτοιου πίνακα ή χάρτη στον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και στην περίπτωση που απεικονίζουν τη θέση του εξωτερικού ορίου της υφαλοκρηπίδας, στον Γενικό Γραμματέα της Αρχής.

Άρθρο 85

Εκσκαφή σιράγγων

Οι διατάξεις του παρόντος μέρους δεν θίγουν το δικαίωμα του παράκτιου κράτους να εκμεταλλεύεται το υπέδαφος κατασκευάζοντας σήραγγες ανεξάρτητα από το βάθος των υδάτων στο σημείο εκσκαφής.

7. Η ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ

Στην κλασική του μορφή το δίκαιο της θάλασσας προέβλεπε δύο θεμελιώδεις ζώνες στο θαλάσσιο χώρο: την αιγιαλίτιδα ζώνη, όπου το παράκτιο κράτος ασκούσε κυριαρχία και τα άλλα κράτη δεν έχουν καμία δικαιοδοσία παρά μόνο το δικαίωμα αβλαβούς διελεύσεως και την ανοιχτή θάλασσα, όπου κανένα κράτος δεν είχε κυριαρχία και ήταν ανοιχτή για χρήση και εκμετάλλευση από το σύνολο των κρατών. Στη βασική περιοχή εθνικής δικαιοδοσίας εντάσσονταν τα εσωτερικά ύδατα κάθε κράτους. Στη συνέχεια εμφανίστηκε μία τρίτη ζώνη, η ειδική ζώνη αλιείας και μία υποθαλάσσια, η υφαλοκρηπίδα. Πρόσφατα δημιουργήθηκε η ΑΟΖ και τώρα πια η υφαλοκρηπίδα

αλλάζει όνομα και πλάτος και καθιερώνεται ο διεθνής βυθός, ζώνη που θα έπεται της υφαλοκρηπίδας και θα αποτελεί κοινό κτήμα της ανθρωπότητας. Κάθε παράκτιο κράτος καθορίζει συνήθως με την εσωτερική νομοθεσία του τα όρια των θαλασσιών ζωνών που το περιβάλλουν μέχρι το ανώτατο κατά το διεθνές δίκαιο επιτρεπτό όριο. Όταν η γεωγραφική θέση συγκεκριμένου παράκτιου κράτους επιτρέπει την εξάντληση των παραδεκτών ανωτάτων ορίων πλάτους κάθε θαλάσσιας ή υποθαλάσσιας ζώνης χωρίς ενδεχόμενο επικάλυψης κάποιας ζώνης η οριοθέτηση, μονομερής σε αυτή την περίπτωση, δεν δημιουργεί προβλήματα. Στις περισσότερες περιοχές, ωστόσο, τα κράτη είναι υποχρεωμένα να μοιραστούν τις θαλάσσιες εκτάσεις, τις οποίες δικαιούται το κάθε ένα από αυτά.

Έτσι, είναι απαραίτητη η χάραξη νοητών θαλάσσιων ή υποθαλάσσιων μεθοριακών γραμμών, που να ορίζουν τις αντίστοιχες θαλάσσιες ζώνες των παράκτιων κρατών, που γειτονεύουν. Η χάραξη για παράδειγμα ενός συνόρου στην υφαλοκρηπίδα μεταξύ αντικείμενων ή παρακείμενων κρατών είναι ένας λεπτομερής καθορισμός της έκτασης του βυθού, την οποία δικαιούται κάθε ένα από αυτά. Όπως τόνισε το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης στην Υπόθεση της αλιείας μεταξύ Μ. Βρετανίας και Νορβηγίας (1951) «η οριοθέτηση των θαλάσσιων χώρων έχει πάντοτε διεθνή χαρακτήρα» υπό την έννοια ότι δεν μπορεί να εξαρτηθεί από μόνη τη θέληση του παράκτιου κράτους, όπως αυτή εκδηλώνεται στο εσωτερικό δίκαιο. Αν και η οριοθέτηση αποτελεί, όπως προαναφέρθηκε, μονομερή δικαιοπραξία (επειδή μόνο το παράκτιο κράτος μπορεί να προβεί σε αυτή), η ισχύς της σε σχέση προς τρίτα κράτη εξαρτάται από το διεθνές δίκαιο. Με την απουσία κάποιας σχετικής συμφωνίας η διαδικασία δεν δύναται από τη φύση της να αυξάνει, να μειώνει ή να καταργεί αυτό το δικαίωμα. Αυτή η θεώρηση οδηγεί στην ιδέα των διαφορετικών εννοιών μεταξύ διανομής και οριοθέτησης. Οι όροι οριοθέτηση, διανομή, διαχωρισμός και κατανομή των θαλάσσιων περιοχών έχουν διαφορετικό εννοιολογικό περιεχόμενο. Ο σκοπός της οριοθέτησης, ως διαδικασίας ενεργής θεσμοθέτησης ενός θαλάσσιου τίτλου σε μία θαλάσσια περιοχή, διαφέρει από αυτόν της απονομής μιας ισομερούς διανομής μιας προηγουμένως μη οριοθετημένης ζώνης, διαδικασία που θεωρείται διανομή. Οι δύο διαδικασίες οριοθέτησης και διανομής είναι ξεχωριστές επειδή έχουν διαφορετικούς στόχους. Ο διαχωρισμός είναι διαδικασία περισσότερο ευδιάκριτη καθώς περιλαμβάνει τον διαχωρισμό ενός συνόρου ή την αναγνώριση συνοριακών γραμμών με διάφορα μέσα, διαδικασία που έπεται του θέματος της οριοθέτησης. Αυτή η διάκριση μεταξύ διανομής και οριοθέτησης απασχόλησε το Διεθνές Δικαστήριο στην Υπόθεση Υφαλοκρηπίδας Βόρειας Θάλασσας (1969) και διαδραμάτισε καταλυτικό ρόλο στην εξελικτική διατύπωση του δικαίου σχετικά με την υφαλοκρηπίδα από το Δικαστήριο. Οι οριοθετήσεις θαλάσσιων ζωνών αποτελούν ιδιαίτερα δύσκολο έργο, επειδή στη θάλασσα δεν υπάρχουν φυσικά στοιχεία τα οποία θα ήταν δυνατόν να αποτελέσουν οροθετικά σημεία. Στις υποθαλάσσιες περιοχές ειδικότερα δεν είναι δυνατή η δυνατότητα διάγνωσης της γεωμορφολογίας του εδάφους με γυμνό οφθαλμό. Στο ζήτημα της οριοθέτησης θαλάσσιων ζωνών εθνικής κυριαρχίας ή δικαιοδοσίας εμπλέκονται αφενός ο νομοθέτης (τα κράτη που θέτουν σχετικούς κανόνες δικαίου) αφετέρου ο δικαστής. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι δύο εξουσίες συμπλέκονται σε τέτοιο σημείο, ώστε ο δικαστής Jennings, έκανε λόγο για judge-made law, δίκαιο δηλαδή που διαμορφώνεται μέσα από τη δικαστηριακή πρακτική. Η οριοθέτηση συνίσταται στην επιλογή ενός θαλάσσιου ορίου, μιας νοητής γραμμής, στην οποία σταματά η κυριαρχία ή δικαιοδοσία ενός κράτους και αρχίζει η κυριαρχία ενός άλλου.

Το πρόβλημα της οριοθέτησης συνίσταται στη διαδικασία επιλογής του κατάλληλου θαλάσσιου ορίου, στην απόφαση σχετικά με το θαλάσσιο όριο, στη χάραξη και τελική απεικόνιση της νοητής γραμμής στα: εθνικά ή εσωτερικά ύδατα, αιγιαλίτιδα και συνορεύουσα ζώνη, υφαλοκρηπίδα, ΑΟΖ. Υπάρχουν οι εξής περιπτώσεις οριοθέτησης: Α) Καθορισμός μεταξύ διαφορετικών κατηγοριών ζωνών που ανήκουν στο ίδιο κράτος, Β) Καθορισμός του εξωτερικού ορίου μίας θαλάσσιας ζώνης (αιγιαλίτιδα ζώνη, συνορεύουσα ζώνη, υφαλοκρηπίδα, ΑΟΖ), κήρυξη δηλαδή από μέρους ενός κράτους ζώνης εθνικής κυριαρχίας (αιγιαλίτιδα ζώνη) και έπειτα

εθνικής δικαιοδοσίας, όταν το κράτος βρίσκεται σε τέτοια γεωγραφική θέση που του επιτρέπεται από το δίκαιο της θάλασσας να διεκδικήσει το εύρος των θαλάσσιων ζωνών του σε όλη την δυνατή έκταση (μονομερής οριοθέτηση που έχει πάντα διεθνή χαρακτήρα). Γ) Οριοθέτηση μεταξύ κρατών που συνίσταται στην ανάγκη να αποσαφηνιστεί το όριο ανάμεσά τους, γιατί βρίσκονται σε τέτοια γεωγραφική θέση που υπάρχει επικάλυψη ζωνών, είτε γιατί οι ακτές τους είναι απέναντι η μία σε σχέση με την άλλη (μέση γραμμή), είτε γιατί οι ακτές τους είναι παρακείμενες (γραμμή ίσης απόστασης). Έτσι όπως καταλαβαίνουμε από τα παραπάνω η οριοθέτηση παίζει σημαντικό ρόλο τόσο στην επίδοση των ζωνών ενός κράτους αλλά και μεταξύ χωρών οι οποίες καλούνται να μοιραστούν τις θαλάσσιες εκτάσεις κάτι που καθιστάτε πολύ δύσκολο και στις περισσότερες περιπτώσεις τα κράτη καταφεύγουν στο διεθνές δικαστήριο ή άλλα διαιτητικά δικαστήρια.

8. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ

Η κύρια διαδικασία οριοθέτησης γίνεται με τη συμφωνία των ενδιαφερόμενων κρατών έπειτα από επιτυχείς διαπραγματεύσεις, μέθοδος που δεν επιδέχεται εξαίρεση σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο. Υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός οριοθετήσεων που πραγματοποιήθηκαν με τη σύναψη συμφωνίας χωρίς διενέξεις. Η ύπαρξη νησιών στις προς οριοθέτηση περιοχές προκαλούσε, όπως είναι αναμενόμενο προβλήματα, ωστόσο, στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων υιοθετήθηκε η μέση γραμμή ή η ίση απόσταση, επιλογή που υποδηλώνει ότι λήφθηκε υπόψη ολικά ή μερικά η ύπαρξη νησιών. Παρά την εκτεταμένη αναφορά σε κείμενα συμφωνιών των μερών σε διάφορες περιπτώσεις θαλάσσιων οριοθετήσεων και τη λεπτομερή παρουσίαση αυτού του υλικού σε γραπτούς και προφορικούς ισχυρισμούς από τα διάδικα μέρη, οι συμφωνίες αυτές είχαν μικρή απήχηση σε δικαστικές και διαιτητικές αποφάσεις. Σε κάθε περίπτωση δύναται να επισημανθεί, ότι οι συμφωνίες αυτές, καθεμιά από τις οποίες έφερε τα δικά της ιδιάζοντα και ξεχωριστά χαρακτηριστικά, δεν συνέβαλαν στη δημιουργία ενός αυτόνομου συστήματος οριοθέτησης.

Οι συμφωνίες θαλάσσιας οριοθέτησης αγνόησαν τη σημασία των γεωλογικών ή γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών, ενώ άλλες επικάλυψαν υποθαλάσσιες περιοχές που περιείχαν κοιλάτητες ή χαντάκια σε σημαντικό βάθος. Σε περίπτωση αδυναμίας των κρατών να συμφωνήσουν δημιουργούνται διεθνείς διαφορές, οι οποίες θεωρούνται εξ ορισμού νομικές, και καθίσταται αναγκαία η παραπομπή αυτών σε κάποιο διεθνές δικαιοδοτικό όργανο, δικαστικό (κυρίως το Διεθνές Δικαστήριο) ή διαιτητικό. Σε διεθνή δικαιοδοτικά όργανα συνυπάρχουν συνήθως τα εξής στοιχεία: το δικαστήριο έχει ιδρυθεί και η λειτουργία του διέπεται από διεθνή πράξη, δεν υπόκειται ιεραρχικά σε οποιαδήποτε εθνική εξουσία, είναι καθ' ύλην αρμόδιο για την εκδίκαση διαφορών και αξιώσεων που πηγάζουν από διεθνείς έννομες σχέσεις, ενώ η κατά τόπο αρμοδιότητά του δεν περιορίζεται χωρικά στα όρια ενός και μόνο κράτους. Τα διεθνή δικαστήρια δεν συνδέονται μεταξύ τους με οποιαδήποτε οργανική ή λειτουργική σχέση, ενώ κάθε διεθνές δικαιοδοτικό όργανο διαθέτει τη δική του δικονομία. Η δικαστική επίλυση μιας διεθνούς διαφοράς δεν είναι δυνατή, παρά μόνο εφόσον τα διάδικα κράτη συναινέσουν για την υπαγωγή της διαφοράς σε δικαστικό διακανονισμό. Ένα διεθνές δικαιοδοτικό όργανο έχει την αρμοδιότητα της αρμοδιότητας, την εξουσία να αποφασίσει το ίδιο κατά πόσο είναι αρμόδιο να επιληφθεί της συγκεκριμένης διαφοράς. Αποστολή του ΔΔ ειδικότερα είναι να αποφαινεται σύμφωνα με τις αρχές του διεθνούς δικαίου επί νομικών διεθνών διαφορών που του υποβάλλουν τα κράτη. Ιδιαίτερη σημασία πρέπει συνεπώς να αποδοθεί στη διεθνή νομολογία, που προσπάθησε να διευκρινίσει άλλοτε με επιτυχία και άλλοτε όχι τις αρχές και τους κανόνες που διέπουν την οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών ιδιαίτερα της υφαλοκρηπίδας. Το δίκαιο της θαλάσσιας οριοθέτησης αποτελείται κατά κύριο λόγο από την συσσωρευμένη νομολογία του ΔΔ και των διαιτητικών οργάνων. Αποτέλεσμα αυτών είναι ένα σύνολο αρχών που υπάγονται, σύμφωνα με τις εξαγγελίες του ΔΔ, στο γενικό διεθνές δίκαιο. Η πολυπληθής νομολογία των διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων, που επέχει θέση δικαίου, θεωρούμενη υπό αυτό το πρίσμα ως βασική πηγή του δικαίου των

οριοθετήσεων, κατέχει πρωτεύουσα θέση, αφού η ιχνηλάτηση των εθνικών κανόνων στους οποίους παραπέμπουν άμεσα ή έμμεσα οι σχετικοί κανόνες της Σύμβασης ΔΘ 1982 δεν είναι δυνατή χωρίς την ανάλυση της νομολογίας που τους κατέγραψε. Για το λόγο αυτό προκύπτει απαραίτητη παράλληλα με την πρόοδο της επιστημονικής θεωρίας η μελέτη της εξελισσόμενης διαδικασίας του δικαίου της θαλάσσιας οριοθέτησης μέσα από την πρακτική των διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων. Από την Υπόθεση της Υφαλοκρηπίδας της Βόρειας Θάλασσας (1969), εκδόθηκε πληθώρα αποφάσεων από το ΔΔ και άλλα διεθνή όργανα σχετικά με ζητήματα θαλάσσιας οριοθέτησης. Στην Υπόθεση για την Οριοθέτηση της θαλάσσιας περιοχής μεταξύ Γροιλανδίας και Jan Mayen (1993) για παράδειγμα το Δικαστήριο σημείωσε ότι: «το έργο ενός δικαστηρίου είναι να ορίσει την οριοθετική γραμμή μεταξύ περιοχών που βρίσκονται υπό τη θαλάσσια δικαιοδοσία δύο κρατών. Η κατανομή της περιοχής συνεπώς είναι η συνέπεια της οριοθετήσεως και όχι το αντίστροφο». Ο ρόλος της πρακτικής των κρατών είναι ως ένα σημείο προβληματικός. Τα μέρη ενώπιον του Δικαστηρίου έδειχναν συνήθως επιμονή στην επίκληση της πρακτικής των κρατών, ωστόσο, το Δικαστήριο υπήρξε ιδιαίτερα προσεκτικό ως προς το βαθμό συνυπολογισμού της πρακτικής.

Το Δικαστήριο εμφανίζεται να υποστηρίζει την άποψη ότι η επίκληση άλλων μεθόδων οριοθέτησης δεν μπορεί να ακολουθήσει την οδό της σύνθετης διαδικασίας της εφαρμογής των αρχών επιείκειας. Ωστόσο η *prima facie* συνάφεια της πρακτικής των κρατών γίνεται αποδεκτή από το Δικαστήριο. Πολλές από τις πρόσφατες υποθέσεις του Δικαστηρίου βασίστηκαν σε ειδικές συμφωνίες (Υποθέσεις: Τυνησίας/Λιβύης (1982), Υπόθεση του Κόλπου του Maine (Καναδάς-ΗΠΑ)(1984), Λιβύης-Μάλτας (1985), Ελ Σαλβαδόρ Ονδούρας(1992)). Η κωδικοποίηση του δικαίου της θάλασσας με τη Σύμβαση του Δικαίου της Θάλασσας 1982 (στο εξής Σύμβαση ΔΘ 1982) χαρακτηρίζεται σε μεγάλο βαθμό ανακριβής, τόσο ως προς τις ρυθμίσεις σχετικά με την υφαλοκρηπίδα και την ΑΟΖ, όσο και με την αιγιαλίτιδα ζώνη, παρότι στην τελευταία γίνεται αναφορά στις έννοιες της επιείκειας, των ειδικών περιστάσεων και του ιστορικού τίτλου. Οι αρχές επιείκειας είναι ασαφείς και οι σχετικές περιστάσεις θεωρητικά απεριορίστες, ενώ κύριος γνώμονας της δικανικής σκέψης του Διεθνούς Δικαστηρίου και των *ad hoc* διαιτητικών οργάνων είναι ότι οι αρχές επιλέγονται από το σύστημα που πρέπει να επιλεγούν σύμφωνα με την καταλληλότητά τους για την επίτευξη ενός δίκαιου αποτελέσματος. Η επιταγή της «δίκαιης λύσης» στις περιπτώσεις της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ εξασφαλίζει τελικά ότι η θυσία αυτή δεν θα βαρύνει αποκλειστικά μόνο το ένα κράτος. Ανεξάρτητα από τις σχετικές ρυθμίσεις για την οριοθέτηση θαλασσιών ζωνών στη Σύμβαση ΔΘ 1982 (άρθρο 78 για την ΑΟΖ, 83 για την υφαλοκρηπίδα και για την αιγιαλίτιδα ζώνη), ολόκληρη η διεθνής νομολογία των οριοθετήσεων έχει αναγάγει την έννοια της δίκαιης λύσης σε πεμπτούσια των διαδικασιών οριοθέτησης. Ωστόσο αυτό δεν σημαίνει ότι τα διεθνή δικαιοδοτικά όργανα καθώς επιλαμβάνονται της επιλύσεως μιας διαφοράς με τελικό σκοπό να φτάσουν σε μια δίκαιη λύση αναγνωρίζουν στον εαυτό τους το δικαίωμα να προβούν σε λύση *ex aequo et bono*, καθώς για να υφίσταται μια τέτοια περίπτωση θα έπρεπε τα μέρη να εξουσιοδοτήσουν ρητά το δικαστικό όργανο που επιλαμβάνεται της διαφοράς, ενέργεια η οποία στις υποθέσεις που διερευνήθηκαν από το Δικαστήριο έως τώρα δεν υπαγορεύθηκε από κανέναν από τους διαδίκους. Άρα με βάση τα παραπάνω κατά την διαδικασία της οριοθέτησης μεταξύ κρατών που έπρεπε να μοιραστούν τον θαλάσσιο χώρο ο διαχωρισμός γίνεται κατά κύριο ρόλο και σε μεγάλη πλειοψηφία με βάση των νομικό όρο και όχι τον γεωλογικό και επίσης πολλές φορές οι υποθέσεις βασίζονται πάνω σε συμφωνίες ανάλογα με την περίπτωση της οριοθέτησης ώστε να γίνουν οι διακανονισμοί μεταξύ των κρατών και να υπάρχει δίκαιη κατανομή .

9. Η ΝΟΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑΣ: ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΕΩΛΟΓΙΚΟ ΟΡΙΣΜΟ ΩΣ ΤΟΝ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ

Το ενδιαφέρον και η συστηματική ενασχόληση με την υφαλοκρηπίδα εντοπίστηκε στο χρονικό σημείο, όπου η επιστημονική και τεχνολογική πρόοδος επέτρεψαν την εξερεύνηση και εκμετάλλευση των φυσικών πόρων του βυθού σε μεγάλο βάθος και σε ευρύτατη κλίμακα. Οι ζώνες της υφαλοκρηπίδας αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την οικονομία της θάλασσας, αφού σ' αυτές περιέχονται πλούσιοι βιολογικοί πόροι και σπουδαία κοιτάσματα. Στην έννοια του βυθού στην οποία περιλαμβάνονται το έδαφος και το υπέδαφος του πυθμένα της θάλασσας, η υφαλοκρηπίδα απαρτίζεται από α) την υφαλοκρηπίδα, που αποτελεί την συνέχεια της ξηράς κάτω από τη θάλασσα, η οποία αρχίζει από την ακτή και τελειώνει εκεί όπου το επικλινές του βυθού γίνεται απότομα έντονο, κλίση που συνήθως παρατηρείται σε βάθος 150 έως 200 μέτρων, β) το υφαλοπλανές, το τμήμα του βυθού που κατεβαίνει σε βάθος μεγαλύτερο από 200 μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας, παρουσιάζει κλίση από 30ο-45ο και εκτείνεται από τα 200 μέτρα, δηλαδή από το εξωτερικό όριο της υφαλοκρηπίδας, μέχρι βάθος 3000-4000 μέτρα περίπου, το οποίο υπάγεται μαζί με την υφαλοκρηπίδα στη γενικότερη κατηγορία του υφαλοπλαισίου, γ) το ηπειρωτικό ανύψωμα που δημιουργείται από κατακρημνίσεις ή άλλα γεωλογικά φαινόμενα στη βάση του υφαλοπλανούς και δ) τις ωκεάνιες αβύσσους, διακρίνονται σε πεδιάδες της αβύσσου (2.500-5.700 μέτρα κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας) και σε λάκκους της αβύσσου (από 5.700 μέτρα και πέρα).

Ωστόσο οι γεωλογικές διακρίσεις του βυθού δεν συμπίπτουν αναγκαία με τις νομικές προσεγγίσεις που σχετίζονται με την υφαλοκρηπίδα. Η ανάγκη ίσης μεταχείρισης μεταξύ παράκτιων κρατών, μερικά από τα οποία δεν έχουν υφαλοκρηπίδα υπό γεωλογική έννοια ή έχουν στενή υφαλοκρηπίδα, ανάγκασε τους νομικούς να απομακρυνθούν από τον γεωλογικό ορισμό όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω. Οι διαφορές σχετικά με την οριοθέτηση είναι το τμήμα που πληρώνουν τα παράκτια κράτη όταν επεκτείνουν τις ζώνες εθνικής κυριαρχίας. Τέτοιες διαφορές οδήγησαν σε σημαντικές δικαστικές αποφάσεις. Επιπλέον εφόσον τεράστιες θαλάσσιες περιοχές με μεγάλες offshore βιομηχανίες παραμένουν μη οριοθετημένες π.χ. στη θάλασσα της νότιας Κίνας, στον ανατολικό Ειρηνικό και στην Καραϊβική, καθίσταται φανερό ότι προβλήματα οριοθέτησης θα εξακολουθήσουν να κρατούν απασχολημένους εκπροσώπους κρατών, μελετητές του Διεθνούς Δικαίου και γεωγράφους για αρκετά χρόνια ακόμα.

10. Η ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΓΕΝΕΥΗΣ 1958

Από την αρχική σύλληψη της ιδέας της υφαλοκρηπίδας επικρατούσε η άποψη ότι τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά ήταν τόσο ποικίλα που ήταν δύσκολο αν όχι αδύνατο να διατυπωθούν σαφείς και συγκεκριμένοι κανόνες για την οριοθέτηση θαλασσιών ζωνών και την δημιουργία θαλασσιών συνόρων μεταξύ των κρατών. Στην Υπόθεση διαιτησίας Γουινέα/Γουινέα-Μπισσάου(1985) το διαιτητικό όργανο ανέφερε: «οι παράγοντες και οι μέθοδοι που αναφέρονται είναι αποτέλεσμα νομικών κανόνων, παρότι εξελίσσονται από φυσικούς, μαθηματικούς, ιστορικούς, πολιτικούς, οικονομικούς ή άλλους παράγοντες. Ωστόσο, δεν περιορίζονται στον αριθμό και κανένας από αυτούς δεν είναι υποχρεωτικός για το δικαστήριο από τη στιγμή που κάθε περίπτωση οριοθέτησης είναι μοναδική, όπως τόνισε το Διεθνές Δικαστήριο. Όπου υπάρχει επίδραση παραγόντων το δικαστήριο πρέπει να τους συγκεντρώσει και να τους προσδιορίσει. Είναι αποτέλεσμα των περιστάσεων κάθε συγκεκριμένης υπόθεσης και ιδιαίτερα των ιδιζόντων

χαρακτηριστικών της περιοχής». Εκτός από τον προσδιορισμό των κυριαρχικών δικαιωμάτων στη Σύμβαση της Γενεύης 1958 επιχειρήθηκε για πρώτη φορά η ρύθμιση της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας των ακτών των κρατών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το κείμενο της Σύμβασης εμπεριείχε κατά ένα μέρος της τουλάχιστον μία έκθεση στην προοδευτική ανάπτυξη του δικαίου. Το άρθρο 6 όριζε ότι η αρχή της ίσης απόστασης(μέση/πλάγια γραμμή) θεσπίστηκε ως η βασική μέθοδος οριοθέτησης με την εξαίρεση των «ειδικών περιπτώσεων: «Στην περίπτωση κατά την οποία η ίδια υφαλοκρηπίδα παράκειται στα εδάφη δύο ή περισσότερων κρατών των οποίων οι ακτές βρίσκονται απέναντι η μια σε σχέση με την άλλη, τα όρια της υφαλοκρηπίδας καθορίζονται με συμφωνία μεταξύ αυτών των κρατών. Εν ελλείψει συμφωνίας και εφόσον ειδικές περιστάσεις δεν δικαιολογούν διαφορετικό καθορισμό των ορίων αυτά καθορίζονται από την μέση γραμμή κάθε σημείο της οποίας βρίσκεται σε ίση απόσταση από τα εγγύτερα σημεία των γραμμών βάσης από τις οποίες μετρίεται το εύρος της αιγιαλίτιδας ζώνης καθενός από τα κράτη αυτά. Στην περίπτωση κατά την οποία η ίδια υφαλοκρηπίδα παράκειται στα εδάφη δύο όμορων κρατών τα όρια της υφαλοκρηπίδας καθορίζονται με συμφωνία μεταξύ των κρατών αυτών. Εν ελλείψει συμφωνίας και εφόσον ειδικές περιστάσεις δεν δικαιολογούν διαφορετικό καθορισμό των ορίων, ο καθορισμός αυτός διενεργείται με την εφαρμογή της αρχής της ίσης απόστασης από τα εγγύτερα σημεία των γραμμών βάσης από τις οποίες μετρίεται το εύρος της αιγιαλίτιδας ζώνης καθενός από τα κράτη αυτά». Η πρακτική των κρατών για τα συμβαλλόμενα στη Σύμβαση μέρη υπαγορεύονταν από τη Σύμβαση ενώ για τα μη συμβαλλόμενα μέρη η πρακτική δεν κατέληξε σε εθιμικό κανόνα. Η ιδέα μάλιστα της μοναδικότητας του κάθε θαλάσσιου συνόρου βρήκε υποστήριξη στη διεθνή νομολογία: στην Υπόθεση της Οριοθέτησης της Υφαλοκρηπίδας Τυνησίας/Λιβύης (1982) το Δικαστήριο διακήρυξε: «είναι φανερό ότι κάθε υπόθεση διαφοράς επί υφαλοκρηπίδας πρέπει να αξιολογηθεί με βάση τα δικά της συστατικά με αναφορά στις ιδιάζουσες συνθήκες της. Για αυτό δεν χρειάζεται εδώ να γίνει ιδιαίτερη προσπάθεια για τη συγκεκριμενοποίηση αρχών και κανόνων που σχετίζονται με την υφαλοκρηπίδα». Έτσι σύμφωνα με τα παραπάνω που αναφέρονται στη σύμβαση της γενεύης δεν είναι δυνατόν να δημιουργηθούν συγκεκριμένοι κανόνες για την οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών και της υφαλοκρηπίδας και θα έπρεπε να γίνεται αναλυτική εξέταση όλων των παραγόντων σε κάθε υπόθεση. Επίσης εφόσον δεν υπάρχουν ειδικές περιστάσεις μεταξύ των κρατών τότε ο διαχωρισμός θα γίνεται με την μέθοδο της ίσης απόστασης που θεσπίστηκε από την σύμβαση ως βασική μέθοδος οριοθέτησης.

11. Η ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ Ή ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

Η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας μεταξύ κρατών με αντικείμενες ή παρακείμενες ακτές υπήρξε αφορμή για τη δημιουργία σφοδρών αντιπαραθέσεων και συγκρούσεων και οδήγησε σε αθονία συμβατικών ρυθμίσεων και δικαστηριακής πρακτικής. Ένας σημαντικός αριθμός συγκρούσεων επιλύθηκε με συμφωνία. Μια ολόκληρη σειρά διαφορών - Υπόθεση της Υφαλοκρηπίδας της Βόρειας Θάλασσας (1969), Γαλλοβρετανική Διαφορά σχετικά με την Οριοθέτηση της Υφαλοκρηπίδας της Μάγχης (1977), Υπόθεση οριοθέτησης περιοχών της Υφαλοκρηπίδας μεταξύ Λιβύης και Μάλτας (1985) και Τυνησίας και Λιβύης (1982), Υπόθεση του Κόλπου του Μαίνε μεταξύ Καναδά και Ηνωμένων Πολιτειών (1984) και Υπόθεση Γουινέας-Γουινέας Μπισσάου (1985) απασχόλησε επί σειρά ετών το Διεθνές Δικαστήριο και άλλα διαιτητικά και δικαιοδοτικά όργανα και επιτροπές. Μια αντιπαραθεση μεταξύ Ισλανδίας και Νορβηγίας για την Υφαλοκρηπίδα το νησιού Jan Mayen(1993) επιλύθηκε με συμβιβασμό.

Οι ρυθμίσεις του άρθρου 6 παρ. 1 και 2 της Σύμβασης της Γενεύης 1958 για την υφαλοκρηπίδα είναι όμοιες με αυτές που περιέχονται στο άρθρο 12 της Σύμβασης της Γενεύης 1958 για την Αιγιαλίτιδα και Συνορεύουσα Ζώνη, το οποίο προέβλεπε τη μέση γραμμή και ίση απόσταση και του άρθρου 15 της Σύμβασης ΔΘ 1982, σχετικά με την οριοθέτηση της αιγιαλίτιδας ζώνης υπό την έννοια ότι επαναλαμβάνουν τον τριπλό κανόνα συμφωνία/ίση απόσταση-ειδικές περιστάσεις με μόνη διαφοροποίηση στην περίπτωση της Σύμβασης ΔΘ 1982 η έμφαση να δίνεται στην οριοθέτηση με συμφωνία και ακόμη ουδεμία αναφορά να γίνεται-φαίνεται για καλό λόγο-στην περίπτωση ιστορικού τίτλου ως ειδική περίπτωση. Η διαφορά μεταξύ των δύο παραγράφων του άρθρου 6 έγκειται στην διάκριση μεταξύ της μέσης γραμμής και της γραμμής της ίσης απόστασης. Η πρώτη είναι μια γραμμή που εκφράζει το σημείο κατά το ήμισι μεταξύ των αντικείμενων ακτών, ενώ η τελευταία είναι μια γραμμή που εκτείνεται πλάγια σε ορθή γωνία στη γραμμή βάσης από την οποία χαράσσεται η αιγιαλίτιδα ζώνη. Στην περίπτωση αυτή η ίση απόσταση δεν αναφέρεται στις περιοχές που πρέπει να κατανεμηθούν αντίστοιχα στις παρακείμενες ακτές, αλλά στην γραμμή βάσης. Ανάλογα με την κατεύθυνση της ακτής στο σημείο όπου το εδαφικό σύνορο μεταξύ των παρακείμενων κρατών πλησιάζει την θάλασσα η γραμμή της ίσης απόστασης δύναται να έχει ασταθή αποτελέσματα στην διαίρεση της υφαλοκρηπίδας. Αυτή η κατάσταση δύναται ακόμη να αποκαλύψει μια διαφορά στην έκφραση «ειδικές περιστάσεις» στις δύο παραγράφους. Αν μία μέση γραμμή μεταξύ αντικείμενων κρατών αποδίδει κατά ίσο μέρος κατάλληλα τμήματα της υφαλοκρηπίδας σε κάθε κράτος ο διορθωτικός ρόλος των ειδικών περιστάσεων δύναται να είναι μόνο περιορισμένος. Ωστόσο, αν μία γραμμή ίσης απόστασης μεταξύ παρακείμενων κρατών αποδίδει δυσανάλογα τμήματα τότε ο διορθωτικός ρόλος των ειδικών περιστάσεων δύναται να είναι πιο δραστήσιος.

Για τα μη συμβαλλόμενα στη σύμβαση της Γενεύης μέρη η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 6 δεν βρίσκει εφαρμογή. Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση των παρακείμενων κρατών όπου η γραμμή της ίσης απόστασης δεν καλύπτεται από εθιμικό δίκαιο. Παρόλα αυτά η μέση γραμμή μεταξύ αντικείμενων κρατών θα μπορούσε να είναι υποχρεωτική για τα μη συμβαλλόμενα μέρη καθώς και μεταξύ των μερών της Σύμβασης, επειδή σύμφωνα με αυτή τα εγγενή δικαιώματα των δύο κρατών συναντιούνται και συμπλέκονται. Αυτές οι απόψεις δύναται να περιοριστούν, όπως προαναφέρθηκε, μόνο στην περίπτωση των παρακείμενων κρατών αφήνοντας στην ίση απόσταση πιθανόν κάποια προνομιακή θέση στην περίπτωση των αντικείμενων κρατών. Κάθε αναφορά στην αρχή της ίσης απόστασης εγκαταλήφθηκε στην Τρίτη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, η οποία υιοθέτησε ένα ενιαίο κριτήριο επιείκειας για την οριοθέτηση μεταξύ παρακείμενων και αντικείμενων κρατών για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας καθώς και για την ΑΟΖ (άρθρα 74 και 83 Σύμβασης ΔΘ 1982). Παρόλα αυτά η ίση απόσταση δύναται να συνεχίσει να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε διαπραγματεύσεις σχετικά με την προσωρινή ρύθμιση συνόρων και στην οριοθέτηση της ΑΟΖ και αλιευτικών ζωνών που παρέχουν λιγότερα πεδία αμφισβητήσεων σε σχέση με την υφαλοκρηπίδα. Επομένως η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας μεταξύ αντικείμενων ή παρακείμενων κρατών οδήγησε σε αντιπαραθέσεις οι οποίες επιλύθηκαν μέσω συμφωνιών διότι στην περίπτωση οριοθέτησης μεταξύ αντικείμενων κρατών η μέθοδος της μέσης γραμμής έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχει δίκαιος διαχωρισμός ωστόσο στην περίπτωση των παρακείμενων κρατών η μέθοδος της ίσης απόστασης μπορεί να οδηγήσει σε δυσανάλογο καταμερισμό έτσι σημαντικό ρόλο θα έπαιζαν σε αυτή την περίπτωση οι ειδικές περιστάσεις.

12. Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΙΣΗΣ ΑΠΟΣΤΑΣΗΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Κατόπιν της υιοθέτησης και της θέσης σε ισχύ των Συμβάσεων της Γενεύης του 1958 πολλά κράτη προχώρησαν σε διαπραγματεύσεις για την οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών τους. Οι προσπάθειες σε διμερές επίπεδο επίτευξης συμφωνιών οριοθέτησης δεν ήταν πάντοτε επιτυχείς και οι συνεπαγόμενες διαφορές άρχισαν από το τέλος της δεκαετίας του 1960 να υποβάλλονται στο Δικαστήριο. Παρά τη βαρύτητα που έχει αποδώσει η θεωρία στην Υπόθεση της Υφαλοκρηπίδας Βόρειας Θάλασσας (1969) καθότι τέθηκαν για πρώτη φορά οι κατευθυντήριες αρχές και οι ακολουθητέες μέθοδοι κατά την οριοθέτηση το Διεθνές Δικαστήριο αρνήθηκε στην υπόθεση αυτή να προσδώσει στην ίση απόσταση κάποια σταθερή ή προνομιούχα θέση στο εθιμικό δίκαιο, καθότι θεώρησε ότι η αρχή της ίσης απόστασης μπορούσε να οδηγήσει σε άδικα αποτελέσματα ιδιαίτερα μεταξύ παρακείμενων κρατών. Ειδικότερα αυτή η προσέγγιση «κανόνας της ίσης απόστασης και των ειδικών περιστάσεων» κρίθηκε ότι δεν αντιπροσωπεύει κανόνα του γενικού Διεθνούς Δικαίου. Από την απόφαση αυτή και στη φάση μιας συνεπούς και σταθερής νομολογίας οι σχετιζόμενοι κανόνες του εθιμικού Διεθνούς Δικαίου έλαβαν την μορφή των αρχών επιείκειας, όπως λεπτομερώς αναπτύχθηκαν μέσα από τη σειρά των αποφάσεων του Διεθνούς Δικαστηρίου και άλλων δικαιοδοτικών οργάνων. Η νομολογία μετά την Υπόθεση Υφαλοκρηπίδας Βόρειας Θάλασσας (1969) ακολούθησε τη γραμμή της απόφασης αυτής. Έτσι δεν δέχτηκε την υποχρεωτικότητα της οποιασδήποτε συγκεκριμένης τυπικής μεθόδου οριοθέτησης στο εθιμικό δίκαιο και θεώρησε την ίση απόσταση ως μία από τις πολλές μεθόδους οριοθέτησης.

Το Δικαστήριο πρόσθεσε ότι η αρχή του ακριβούς και δίκαιου επιμερισμού αντιτίθεται στον πιο βασικό από όλους τους κανόνες δικαίου σχετικά με την υφαλοκρηπίδα, δηλαδή ότι τα δικαιώματα του παράκτιου κράτους σχετικά με την περιοχή υφαλοκρηπίδας, που συνιστά μια φυσική προέκταση του εδάφους του μέσα και κάτω από τη θάλασσα, υφίστανται δυνάμει της κυριαρχίας του κράτους σε αυτό το έδαφος, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε ενέργεια για έρευνα και εκμετάλλευση του φυσικού της πλούτου. Κατά συνέπεια, η οριοθέτηση δεν αποτελεί διανομή αδιαίρετου πράγματος, γιατί με τη διανομή αποκτά κανείς κάτι, ενώ με την οριοθέτηση παύει η αμφισβήτηση σε ό,τι του ανήκει. Η φυσική προέκταση δύναται να απονέμει δυσανάλογα τμήματα του βυθού στα παρακείμενα κράτη ανεξαρτήτως της ίσης απόστασης μεταξύ αυτών. Το Δικαστήριο συμπλήρωσε ότι η ίση απόσταση δεν δύναται να ταυτιστεί με την φυσική προέκταση, επειδή η χρήση της μεθόδου της ίσης απόστασης δύναται να οδηγήσει περιοχές που συνιστούν την φυσική προέκταση ή επέκταση του εδάφους μίας χώρας να προστεθούν στο άλλο κράτος, όταν η μορφολογία της ακτής του τελευταίου οδηγεί την γραμμή ίσης απόστασης να κινηθεί παράλληλα προς τις ακτές του πρώτου κράτους αποκόβοντας αυτό από περιοχές που βρίσκονται ακριβώς ενώπιόν του. Το άρθρο 6 της Σύμβασης της Γενεύης 1958, σημείωσε το Δικαστήριο, δεν σχετιζόνταν με τα δικαιώματα της υφαλοκρηπίδας ως τέτοια παρά μόνο με θέματα συμπτωματικά σε αυτά και έτσι έχει ένα διαφορετικό και λιγότερο θεμελιώδες χαρακτήρα από τα πρώτα τρία άρθρα της Σύμβασης.

Έτσι το Δικαστήριο αφενός αποκήρυξε την αρχή της ίσης απόστασης από το κανονολογικό της βάθρο ως προς την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας και αφετέρου αποσύνδεσε τις «ειδικές περιστάσεις» από τη συμβατική τους εφαρμογή και τις ανήγαγε σε συγκεκριμένη μέθοδο οριοθέτησης. Κατά το Δικαστήριο στις ειδικές περιστάσεις συγκαταλέγονται οι νησίδες, οι βράχοι ή οι ελαφρές προεξοχές της ακτής. Κατ' αντιδιαστολή τα νησιά δεν αποτελούν αυτά κάθε αυτά ειδικές περιστάσεις, αφού το Δικαστήριο δεν τα περιέλαβε αλλά ούτε μπορούσε να τα περιλάβει

στην πιο πάνω απαρίθμηση. Το Δικαστήριο επισημαίνοντας ορισμένους κανόνες και αρχές του Διεθνούς Δικαίου που κατά την κρίση του πρέπει να διέπουν τη χάραξη των ορίων της υφαλοκρηπίδας μεταξύ όμορων κρατών τονίζοντας στην παρ. 85(α) της απόφασης την υποχρέωση διαπραγματεύσεων λαμβανόντων χώρα με τρόπο ώστε η διαπραγμάτευση και ο διάλογος να έχει σημασία, προχώρησε σε κριτήρια για την εφαρμογή των αρχών επιείκειας χωρίς να εξαιρείται η χρησιμοποίηση μεθόδων που βασίζονται στην αρχή της ίσης αποστάσεως αρνούμενο ωστόσο τον εθιμικό χαρακτήρα της αρχής της ίσης απόστασης που περιέχει το άρθρο 6 της Σύμβασης της Γενεύης του 1958 μεταξύ όμορων κρατών. Αντίθετα προκειμένου περί της υφαλοκρηπίδας μεταξύ κρατών που οι ακτές τους βρίσκονται η μία απέναντι στην άλλη, το Δικαστήριο σημείωσε ότι η μέση γραμμή είναι ο μόνος τρόπος οριοθέτησεως. Η μέση γραμμή ανεξάρτητα από το άρθρο 6 της Σύμβασης 1958 αποτελεί τον μόνο τρόπο οριοθέτησης αφού «οι εκατέωθεν υφαλοκρηπίδες βαίνουν η μία επί της άλλης». Δεν πρόκειται για επιείκεια με τη συναίνεση των διαδίκων, αλλά για επιείκεια που επιτάσσει ο κανόνας *infra lege*. Σύμφωνα με το Δικαστήριο πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλες οι περιστάσεις (γενική διαμόρφωση των ακτών, ειδικά χαρακτηριστικά τους, για την οριοθέτηση οι παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπ' όψη πρέπει να περιλαμβάνουν:

- τη γενική διαμόρφωση των ακτών καθώς και την παρουσία ειδικών ή ασυνήθιστων χαρακτηριστικών,
- τη φυσική και γεωλογική δομή του βυθού και τις φυσικές πλουτοπαραγωγικές πηγές των αμφισβητούμενων περιοχών της υφαλοκρηπίδας,
- τη λογική αναλογία που θα έπρεπε να εμφανίζει μία οριοθέτηση, η οποία διεξάγεται με βάση τις αρχές της επιείκειας μεταξύ της έκτασης των ζωνών της υφαλοκρηπίδας που αναλογούν στο παράκτιο κράτος και του μήκους των ακτών του ακολουθώντας τη φυσική τους κατεύθυνση, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών ή πιθανών αποτελεσμάτων κάθε άλλης οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας μεταξύ παράκτιων κρατών της περιοχής.

Εάν ο τίτλος καθορίζεται με βάση ένα φυσικό φαινόμενο (τη φυσική προέκταση του εδάφους κάτω από τη θάλασσα), είναι λογικό και η οριοθέτηση να λαμβάνει υπόψη της φυσικά χαρακτηριστικά της υπό οριοθέτηση περιοχής π.χ. ρήγματα ή ανυψώσεις του βυθού καθώς επίσης και τον τρόπο με τον οποίο είναι διατεταγμένοι οι πλουτοπαραγωγικοί πόροι (ενότητα των κοιτασμάτων ή αλληλοεπικάλυψή τους). Από την άρρηκτη σχέση μεταξύ τίτλου- φυσικής προέκτασης του εδάφους- και γεωλογικών και γεωμορφολογικών παραμέτρων συνάγεται ότι αυτές καθίστανται καθοριστικές για την οριοθέτηση. Όπου η υφαλοκρηπίδα ενός κράτους βαίνει επί εκείνης άλλου όμορου κράτους η διαίρεση πρέπει να γίνεται με κοινή συμφωνία ή κατά ίσα μέρη ή με την εγκαθίδρυση συστημάτων κοινής δικαιοδοσίας, χρήσεως και εκμεταλλεύσεως. Αυτή η θεώρηση επηρέασε όλο το μεταγενέστερο δίκαιο της υφαλοκρηπίδας και ανιχνεύεται και στον ορισμό της υφαλοκρηπίδας που αναφέρεται στο άρθρο 76 της Σύμβασης ΔΘ 1982, σύμφωνα με το οποίο ως υφαλοκρηπίδα νοείται ο θαλάσσιος βυθός σ' όλη την έκταση της φυσικής προέκτασης του χερσαίου εδάφους του κράτους κάτω από τη θάλασσα.

Στις διστάμενες και ατομικές γνώμες των δικαστών το βάρος δόθηκε στη στάση του Δικαστηρίου απέναντι στον εθιμικό χαρακτήρα των άρθρων της Σύμβασης της Γενεύης για την Υφαλοκρηπίδα 1958, και στη χρήση στην απόφαση των αρχών επιείκειας. Στην Υπόθεση για την Οριοθέτηση της Υφαλοκρηπίδας της Βόρειας Θάλασσας (1969) το Διεθνές Δικαστήριο έθεσε τα θεμέλια του σύγχρονου Διεθνούς Δικαίου της οριοθέτησης θαλάσσιων συνόρων, αποτέλεσε σταθμό στην εξέλιξη του θεσμού της υφαλοκρηπίδας και υποθήκευσε το μέλλον του. Επηρέασε μάλιστα τις μετέπειτα αποφάσεις, επί μία οκταετία μέχρι τη Γαλλοβρετανική Διαιτησία το 1977, ενώ ο νομικός κόσμος διεθνώς ασχολήθηκε με την επιδοκιμασία ή την επίκριση των ευρυμάτων

του Δικαστηρίου. Κατέχει εξέχουσα θέση στη νομολογία επειδή θεμελίωσε αρχές και επιβεβαίωσε προϋπάρχοντες κανόνες συμβάλλοντας στη διαμόρφωση νέων κανόνων. Ωστόσο, αν και υπήρξε η πρώτη απόφαση στο θέμα της οριοθέτησης, το Δικαστήριο έχασε την ευκαιρία να προωθήσει την ανάπτυξη του Διεθνούς Δικαίου της θάλασσας μέσα στα πλαίσια που είχαν ήδη τεθεί από την Επιτροπή Διεθνούς Δικαίου. Η υπόθεση αυτή έγινε αφορμή για τη διχοτόμηση μεταξύ συμβατικού και εθιμικού δικαίου και για τη δημιουργία ομάδων μεταξύ κρατών. Από αρχές 1970 κατά τη νέα διαπραγμάτευση για το δίκαιο της θάλασσας οι διστάμενες απόψεις οδήγησαν, α) σε οπαδούς της μέσης γραμμής β) σε οπαδούς ειδικών περιστάσεων εις βάρος της μέσης γραμμής. Η μετέπειτα εξέλιξη των αρχών οριοθέτησης κατέληξε σε αποστασιοποίηση από τις δηλώσεις της απόφασης του 1969. Οι υποθέσεις μεταξύ των ετών 1969 και 1985 χαρακτηρίζονταν από την έμφαση που δόθηκε στις γεωφυσικές εκφάνσεις της υφαλοκρηπίδας. Επιπλέον η Υπόθεση του Κόλπου του Maine (1984) παρουσίαζε την ανεπιτυχή χρήση παρόμοιων χαρακτηριστικών που βασιζόνταν σε ευρύτερες οικολογικές και περιβαλλοντικές θεωρήσεις.

Στην Υπόθεση της Υφαλοκρηπίδας της Μάγχης(1977), το διαιτητικό όργανο απέρριψε το επιχείρημα του Ηνωμένου Βασιλείου ότι η Γαλλία έφερε το βάρος της απόδειξης ειδικών περιστάσεων προκειμένου να υπάρξει παρέκκλιση από τη μέση γραμμή τονίζοντας ότι το άρθρο 6 της Σύμβασης της Γενεύης 1958 δεν έδινε παρά ξεχωριστό νόημα στον γενικό κανόνα του εθιμικού δικαίου θέτοντας ως προϋπόθεση την εφαρμογή των αρχών επιείκειας. Προχωρώντας σε ερμηνεία του άρθρου 6 το διαιτητικό όργανο τόνισε ότι το άρθρο αυτό αναφερόμενο στην ίση απόσταση και στις ειδικές περιστάσεις δεν διατύπωνε δύο ξεχωριστές έννοιες αλλά ένα μόνο κανόνα, που συνδύαζε την ίση απόσταση με τις ειδικές περιστάσεις. Θεώρησε έτσι ότι το ίδιο ήταν τελείως ελεύθερο στην εκτίμηση των γεωγραφικών και άλλων περιστάσεων που έχουν άμεση σχέση με την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας. Το διαιτητικό όργανο δέχτηκε την κυριαρχία της ιδέας της φυσικής προέκτασης, ωστόσο, άσκησε ήπια κριτική στη στάση που τήρησε το Διεθνές Δικαστήριο το 1969, επειδή δεν προσέφερε κάποια ξεκάθαρη οδηγία σχετικά με τον τρόπο που αυτή η ιδέα μπορούσε να επιλύσει στην πράξη κάποιο πρόβλημα οριοθέτησης. Θεώρησε ακόμη ως θεμελιώδη αρχή, ότι μία οριοθέτηση πρέπει να γίνεται με την εφαρμογή των αρχών επιείκειας, αρχών που δεν ταυτίζονται με μία οριοθέτηση *ex aequo et bono*, επειδή αυτό που τίθεται υπό αμφισβήτηση είναι η χάραξη ενός συνόρου μεταξύ περιοχών που ανήκουν στο ένα ή στο άλλο μέρος. Το ζήτημα της καταλληλότητας του δικαίου χαρακτήρα της μεθόδου είναι θέμα της δεδομένης γεωγραφικής κατάστασης. Ειδικότερα η καταλληλότητα της ίσης απόστασης ή κάποιας άλλης μεθόδου που αποσκοπεί σε μια δίκαιη οριοθέτηση πρέπει να καθορίζεται υπό το φως των ειδικών περιστάσεων. Όσο για τις ειδικές περιστάσεις του άρθρου 6 το διαιτητικό όργανο χρησιμοποίησε την έκφραση αυτή ως ένα μέσο ή έναν τρόπο έκφρασης της επιείκειας αποσταθεροποιώντας τον κανόνα της ίσης απόστασης που έτσι εξαρτάται από αμφίβολα και ασταθή γεγονότα. Σταθμίζοντας τους κανόνες του άρθρου 6 και τους κανόνες εθιμικού δικαίου κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η οριοθέτηση πρέπει να συγκλίνει με τις αρχές επιείκειας και ειδικότερα ότι «οι κανόνες του εθιμικού Διεθνούς Δικαίου είναι συνάμα ένα σχετικό και αναγκαίο μέσο για την ερμηνεία και την συμπλήρωση των διατάξεων του άρθρου 6». Αυτή η άποψη ότι η βασική αρχή ήταν η ίδια είτε το ζήτημα καθορίζονταν από τους κανόνες του άρθρου 6 είτε από το εθιμικό δίκαιο αγνοούσε την σημασία του σχεδιασμού του άρθρου, όπου οι διαφορές στην διατύπωση των δύο παραγράφων υποδήλωναν διαφοροποίηση ως προς την νομοθετική πρόθεση που δεν συμβιβάζονταν εύκολα με την ιδέα μιας κοινής προηγούμενης αρχής.

Ωστόσο, στην προσπάθειά τους να καλύψουν το κενό που δημιούργησε η απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου του 1969, οι διαιτητές του 1977 υποβάθμισαν τη μέση γραμμή εξισώνοντάς την με τις ειδικές περιστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 6. Εφαρμόστηκε το δίκαιο της Σύμβασης 1958, γιατί και τα δύο κράτη ήταν συμβαλλόμενα μέρη στη Σύμβαση. Ωστόσο στο άρθρο 6 η Γαλλία είχε θέσει επιφύλαξη, η οποία στον κόλπο της Granville δεν αποδέχονταν την

εφαρμογή της μέσης γραμμής του άρθρου 6, ενώ το Ηνωμένο Βασίλειο από την πλευρά του διατύπωσε μια αντίρρηση στην επιφύλαξη. Το διαιτητικό όργανο ακολούθησε τις ρυθμίσεις της Σύμβασης της Βιέννης για το Δίκαιο των Διεθνών Συνθηκών (άρθρα 19-23), σύμφωνα με τις οποίες, η διατύπωση επιφύλαξης εμποδίζει την εφαρμογή των διατάξεων της Σύμβασης 1958, στις οποίες αφορά η επιφύλαξη. Δεν εμποδίζονταν η θέση σε ισχύ της Σύμβασης μεταξύ του επιφυλασσόμενου και του κράτους που διατύπωσε την αντίθεση, αλλά αδρανοποιούνταν απλώς η συγκεκριμένη διάταξη, διότι το κράτος που έφερε την αντίρρηση στην επιφύλαξη δεν είχε διευκρινίσει ότι θεωρεί ως μη ισχύουσα όλη τη Σύμβαση. Το διαιτητικό όργανο σε μία προσπάθεια συμφιλίωσης εφάρμοσε για το μισό μέρος της οριοθέτησης το άρθρο 6 της Σύμβασης 1958 και για το άλλο μισό το εθιμικό δίκαιο. Τόσο η μέση γραμμή όσο και η γραμμή με βάση της αρχές επιείκειας όφειλαν να επιτρέπουν μία δίκαιη λύση για τους διαδίκους. Το διαιτητικό όργανο προσπάθησε να εναρμονίσει το εθιμικό δίκαιο με την υποβάθμιση της μέσης γραμμής του άρθρου 6 επισημαίνοντας «ότι η μέση γραμμή θα εφαρμοστεί μόνο αν δεν υπάρχουν ειδικές περιστάσεις οι οποίες δεν συνιστούν εξαιρέσεις». Ο κανόνας, ωστόσο, δεν είχε συνταχθεί με αυτό το πνεύμα. Το διαιτητικό όργανο θεώρησε ότι η δίκαιη οριοθέτηση δεν ήταν μία διανομή ισοδύναμων μεριδίων της υπό αμφισβήτηση περιοχής αλλά κυρίως ζήτημα επανόρθωσης της ανισομέρειας και ανισότητας από συγκεκριμένα γεωγραφικά χαρακτηριστικά. Η αναλογικότητα αποτελούσε συνεπώς ένα εργαλείο με το οποίο συνεκτιμούνταν συγκεκριμένες γεωγραφικές καταστάσεις και όχι μία γενική αρχή που παρείχε αυτοτελή δικαιώματα σε περιοχές της υφαλοκρηπίδας. Συνεπώς δεν μπορούσε να διορθώνεται κάθε παρέκκλιση που παρήγαγε ανισότητα παρά μόνο εκείνες που παρήγαγαν μη ανάλογα συμπεράσματα ή δημιουργούσαν προφανώς αδικαιολόγητα αποτελέσματα.

Τελικά το δικαστήριο καθόρισε ως γενική αρχή τη μέση γραμμή μεταξύ Μ. Βρετανίας και Γαλλίας στην αμφισβητούμενη περιοχή εξαιρώντας από αυτή τα Αγγλονορμανδικά νησιά που ανήκαν στη Μ. Βρετανία αλλά βρίσκονταν εξ'ολοκλήρου μέσα στον γαλλικό κόλπο της Granville. Η θεωρούμενη ως επιεικής λύση -αποτέλεσμα της προσπάθειας συνδυασμού συμβατικού και εθιμικού διεθνούς δικαίου- επετεύχθη σε βάρος των δικαιωμάτων των νησιών της Βρετανίας. Το Δικαστήριο φάνηκε να έχει ως πρόθεση και προτεραιότητα τον συμβιβασμό όχι μόνο των δύο μορφών του δικαίου, αλλά και των τοποθετήσεων των διαδίκων. Αυτό προέκυψε από την εμφανή διάθεση εξισώσεως της θέσεως των δύο μερών και ισοκατανομής των μεριδίων υφαλοκρηπίδας ανεξάρτητα από τα πραγματικά, γεωγραφικά, πολιτικά και δικαιοϊκά δεδομένα.

Στην Υπόθεση της Υφαλοκρηπίδας Τυνησίας/Λιβύης (1982) το Διεθνές Δικαστήριο επιβεβαίωσε την προηγούμενη απόφασή του αρνούμενο ότι η ίση απόσταση είτε ήταν μία υποχρεωτική νομική αρχή είτε μία μέθοδος με κάποια προνομιακή θέση σε σχέση με άλλες μεθόδους. Αναγνώρισε ότι η ίση απόσταση μπορούσε να εφαρμοστεί αν οδηγούσε σε ένα δίκαιο αποτέλεσμα αλλά αρνήθηκε στην παρούσα υπόθεση να ερευνήσει τα αποτελέσματα μίας γραμμής που βασίζονταν αποκλειστικά στην ίση απόσταση απορρίπτοντας την μόνο σε περίπτωση που οδηγούσε σε μη δίκαια αποτελέσματα. Στην υπόθεση αυτή η αρχή της ίσης απόστασης απορρίφθηκε πλήρως. Καταλήγοντας τόνισε ότι η λύση βρίσκονταν σε μια εκτίμηση και εξισορρόπηση όλων των σχετικών περιστάσεων, ώστε να επιτυγχάνεται ένα δίκαιο αποτέλεσμα επιβεβαιώνοντας την στενή σχέση μεταξύ των αρχών επιείκειας και συγκεκριμένων περιστάσεων. Παράλληλα διακήρυξε την καίρια σημασία των αρχών επιείκειας στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας.

Στην Υπόθεση του Κόλπου του Maine (1984) το Δικαστήριο δεν αμφισβήτησε ότι η ίση απόσταση υπήρξε βοηθητική σε πολλές δεδομένες καταστάσεις και ότι είναι μία πρακτική μέθοδος, της οποίας η χρήση υπό συγκεκριμένες συνθήκες μπορούσε να προβλεφθεί και να γίνει

υποχρεωτική από μια Σύμβαση, όπως αυτή του 1958. Ωστόσο, η μέθοδος της ίσης απόστασης, όπως προέκυψε σε αποφασιστικές περιπτώσεις, δεν είχε καταστεί κανόνας του γενικού διεθνούς δικαίου ως μία αρχή που προέρχεται από μία νομικά δεσμευτική αρχή του εθιμικού Διεθνούς Δικαίου, ούτε είχε υιοθετηθεί από το εθιμικό δίκαιο ως μία μέθοδος που θα έπρεπε να της αποδοθεί κάποια προτεραιότητα. Εξαιτίας της διαμόρφωσης της ακτής του Κόλπου του Maine, το Τμήμα του Δικαστηρίου που επιλήφθηκε της υπόθεσης θεώρησε ότι μία οριοθέτηση με μία μοναδική ευθεία γραμμή ήταν αδύνατη. Το Τμήμα το Διεθνούς Δικαστηρίου στην απόφασή του το 1984 επέλεξε ως διαχωριστική γραμμή τη διχοτόμο της γωνίας που διαμορφώνουν οι δύο γραμμές που αντιπροσωπεύουν τη γενική κατεύθυνση των ακτογραμμών εντός του κόλπου. Σε ένα δεύτερο τμήμα και πάλι εντός του κόλπου χάραξε μία μέση γραμμή και στη συνέχεια την προσάρμοσε, έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη τα διαφορετικά μήκη των αντίστοιχων ακτογραμμών. Σε ένα τρίτο και τελικό τμήμα πέρα από τον κόλπο η διαχωριστική γραμμή χαράχθηκε, ώστε να βαίνει κατακόρυφα προς την υποθετική γραμμή που κλείνει τον κόλπο. Αυτή η γραμμή, που ήταν πρόχειρα μια γραμμή ίσης απόστασης, κρίθηκε ότι δεν ήταν άδικη εφόσον δεν θα επηρέαζε σημαντικά τις οικονομικές δραστηριότητες καθενός από τα μέρη. Παράγοντες όπως η οικονομική και ανθρώπινη γεωγραφία της περιοχής εξετάστηκαν μόνο σε τελευταία φάση όταν το Δικαστήριο κλήθηκε να εκτιμήσει συνολικά το τελικό αποτέλεσμα της οριοθέτησης. Το όριο στο οποίο κατέληξε το Δικαστήριο συνίστατο σε μία τεθλασμένη γραμμή της οποίας μόνο ένα τμήμα ήταν αποτέλεσμα της εφαρμογής της μεθόδου της ίσης απόστασης.

Η πρώτη σημαντική καμπή στη νομολογία του Δικαστηρίου που άρχισε να φανερώνει σταδιακή επαναπροσέγγιση μεταξύ της ίσης απόστασης και των ποικίλων αρχών επιείκειας από το Δικαστήριο πραγματοποιήθηκε στην απόφαση του 1985 για την Υφαλοκρηπίδα Λιβύης/Μάλτα. Δεδομένης της μη δέσμευσης των μερών από τη Σύμβαση του 1958 και της μη έναρξης θέσης σε ισχύ της Σύμβασης ΔΘ 1982 το Δικαστήριο κινήθηκε στον χώρο του εθιμικού δικαίου, το οποίο προέβλεπε ότι η οριοθέτηση πρέπει να λάβει χώρα σε συνάφεια με τις αρχές επιείκειας λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές περιστάσεις. Το Δικαστήριο σημείωσε, ότι όταν το υφαλοπλαίσιο δεν φθάνει έως τα 200ν.μ. από τις γραμμές βάσης, η υφαλοκρηπίδα του παράκτιου κράτους ορίζεται με βάση την απόσταση ανεξάρτητα από τα φυσικά χαρακτηριστικά του βυθού και του υπεδάφους. Ωστόσο, δέσμιος της προηγούμενης νομολογίας του, απέρριψε την επιχειρηματολογία της Μάλτας, η οποία συνέδεε τον νέο ρόλο που έπαιζε η απόσταση σε σχέση με τον τίτλο με τη μέθοδο της μέσης γραμμής στις περιπτώσεις, όπου η απόσταση που χώριζε τα δύο κράτη δεν ξεπερνούσε τα 400ν.μ. Το Δικαστήριο παραδέχτηκε ότι τα γεωλογικά χαρακτηριστικά ήταν δυνατό να σχετίζονται για την απόδοση του τίτλου σε ξεχωριστά τμήματα υφαλοκρηπίδας που αποτελούσαν τα σύνορα των κρατών που απείχαν περισσότερο από 400 μίλια. Παρόλα αυτά τα γεωλογικά δεδομένα δεν σχετίζονταν ως προς την απόδοση τίτλου στον βυθό εντός 200μιλίων από την ακτή ενός κράτους.

Αρχικά το Δικαστήριο εξέτασε τις αρχές της επιείκειας και τις σχετικές περιστάσεις της υπόθεσης βάσει των οποίων οδηγήθηκε στη μέση γραμμή. Στη συνέχεια αξιολογώντας άλλα κριτήρια αποφάνθηκε αν αυτή χρειαζόταν διόρθωση έτσι ώστε να καταλήγει σε μία δίκαιη οριοθέτηση. Το Δικαστήριο οδηγήθηκε στην επιλογή της μέσης γραμμής έχοντας απορρίψει μία σειρά σχετικών περιστάσεων προτεινόμενων από τους διαδίκους, όπως οικονομικούς παράγοντες, λόγους ασφάλειας, τον νησιωτικό χαρακτήρα της Μάλτας, για να επισημάνει, ότι το βασικό στοιχείο για τον τίτλο του παράκτιου κράτους ήταν η ύπαρξη ακτής. Συμπληρωματικά για την αξιολόγηση της αναγκαιότητας διόρθωσης της μέσης γραμμής θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη η διαφορά μήκους των ακτών, η μεγάλη απόσταση μεταξύ Λιβύης και Μάλτας και το γενικότερο γεωγραφικό περιβάλλον. Το Δικαστήριο προσάρμοσε την γραμμή βορείως προς τη Μάλτα επισημαίνοντας το γεγονός ότι η Μάλτα αποτελούσε μόνο ένα μικρής σημασίας χαρακτηριστικό της κεντρικής Μεσογείου καθώς και τονίζοντας την αξιοσημείωτη ανομοιογένεια μεταξύ των αντίστοιχων μηκών των ακτών Λιβύης και Μάλτας. Κινήθηκε με τον τρόπο αυτό ορίζοντας πρώτα ότι η γραμμή δεν θα μπορούσε με κανένα τρόπο να είναι πιο κοντά στην Μάλτα από όσο μπορούσε

να είναι μια παρόμοια γραμμή οριοθέτησης των δικαιωμάτων υφαλοκρηπίδας μεταξύ Λιβύης και Ιταλίας.

Είναι χαρακτηριστικό, ότι το Δικαστήριο βρέθηκε για πρώτη φορά αντιμέτωπο με την εφαρμογή του άρθρου 6 της Σύμβασης 1958 στην Υπόθεση της Οριοθέτησης μεταξύ Γροιλανδίας και του νησιού Jan Mayen (1993), όπου το Δικαστήριο αρνήθηκε να αποκλείσει την εφαρμογή του άρθρου 6 της Σύμβασης 1958, στην οποία και τα δύο κράτη ήταν συμβαλλόμενα, προς όφελος του εθιμικού δικαίου. Διακρίνοντας το άρθρο 6 εφαρμοστέο δίκαιο για την υφαλοκρηπίδα και το εθιμικό για την ζώνη αλιείας θεώρησε ότι οι γραμμές οριοθέτησης για τις δύο ζώνες είναι μεν εννοιολογικά διαφορετικές μπορούν όμως στην πράξη να συμπέσουν. Ακολουθώντας την απόφαση του διαιτητικού δικαστηρίου στην Υπόθεση της Οριοθέτησης της Υφαλοκρηπίδας της Μάγχης (1977), όπου οι διαιτητές διακηρύττοντας την ενότητα εθιμικού και συμβατικού δικαίου οριοθέτησης υποβάθμισαν την μέση γραμμή εξισώνοντας την με τις ειδικές περιστάσεις του άρθρου 6, το Διεθνές Δικαστήριο στην υπόθεση αυτή επιχείρησε την εναρμόνιση των ειδικών περιστάσεων του άρθρου 6 και των σχετικών περιστάσεων του εθιμικού δικαίου για να τονίσει τον κεντρικό ρόλο της μέσης γραμμής στη διαδικασία της οριοθέτησης. Με τον τρόπο αυτό επιχείρησε συμφιλίωση συμβατικού και εθιμικού δικαίου που το ίδιο είχε διαζεύξει το 1969 στην Υπόθεση της Υφαλοκρηπίδας της Βόρειας Θάλασσας (1969). Συνάμα έδωσε έμφαση στη στενή σχέση του τίτλου του παράκτιου κράτους με την οριοθέτηση. Με δεδομένη την ύπαρξη τίτλου η κρατική κυριαρχία εξασφάλιζε στο παράκτιο κράτος κυριαρχικά δικαιώματα και δικαιοδοσία πάνω στις θαλάσσιες ζώνες, τα οποία ήταν ανεξάρτητα από την έκταση του εδάφους, το μήκος των ακτών, το πολιτικό καθεστώς, την οικονομική ευμάρεια ή άλλους παράγοντες. Έτσι λειτουργώντας αντίστροφα σε σχέση με ό,τι έπραξε το 1985 στην Υπόθεση Λιβύης/Μάλτας, ξεκίνησε από τη μέση γραμμή, η οποία κατά την άποψή του ικανοποιούσε από την αρχή την ευθυδικία, χωρίς να ασχοληθεί με τις ειδικές και σχετικές περιστάσεις παρά μόνο σε ένα δεύτερο στάδιο για τη διόρθωση ενδεχόμενων στρεβλωτικών αποτελεσμάτων. Στην Υπόθεση Jan Mayen, μία περίπτωση παρακείμενων κρατών, η ίση απόσταση απορρίφθηκε, επειδή θα οδηγούσε σε μία διαίρεση της περιοχής εμφανώς διαφορετική από την ratio της ακτογραμμής και την προέκταση προς τη θάλασσα της καναδικής ακτογραμμής. Παρότι το Δικαστήριο υιοθέτησε την γραμμή ίσης απόστασης προσωρινά, οριοθέτησε στο τέλος το σύνορο χαράσσοντας μία γραμμή μεταξύ της γραμμής ίσης απόστασης και της γραμμής των 200ν.μ., που ήταν το όριο του τίτλου της Δανίας. Έτσι στην Νορβηγία αποδόθηκε περιορισμένη γεωγραφική πρόσβαση στο μέσον της αμφισβητούμενης περιοχής, αποτέλεσμα που μπορούσε να ερμηνευθεί από τις ουσιώδεις διαφορές ως προς τα μήκη των σχετικών ακτογραμμών.

Οι ρυθμίσεις της Σύμβασης ΔΘ 1982 αφήνουν το ζήτημα της οριοθέτησης στους κανόνες του γενικού ή εθιμικού διεθνούς δικαίου. Εισάγεται ένα πολύπλοκο σύστημα καθορισμού των εξωτερικών ορίων της υφαλοκρηπίδας, που δεν ανταποκρίνεται σε γεωλογικά ή άλλα επιστημονικά δεδομένα αλλά εκφράζει πολιτικούς συμβιβασμούς. Εισάγονται δύο νέα κριτήρια, το κριτήριο της αποστάσεως (όχι πια του βάθους) και ένα γεωλογικό που παραμερίζει το κριτήριο της εκμεταλλεύσεως. Η φυσική προέκταση χρησιμοποιείται τόσο ως τίτλος κτήσης όσο και ως αντίληψη έκτασης. Όλα τα παράκτια κράτη ανεξάρτητα από το πλάτος της υφαλοκρηπίδας τους με τη γεωλογική έννοια, έχουν υφαλοκρηπίδα που εκτείνεται σε απόσταση τουλάχιστον 200 ν.μ. από τις γραμμές βάσης που μετρίεται η αιγιαλίτιδα ζώνη. Σε αυτή την περίπτωση ο βυθός ταυνίζεται με το βυθό της ΑΟΖ. Αν όμως ο βυθός του παράκτιου κράτους, δηλαδή το υφαλοπλαίσιο ξεπερνά σε έκταση τα 200ν.μ., τότε η υφαλοκρηπίδα εκτείνεται ως το ακρότατο σημείο του ηπειρωτικού ανυψώματος με τη διαφορά ότι τα νερά που βρίσκονται πέρα από τα 200ν.μ. και πάνω από την υφαλοκρηπίδα υπάγονται στο καθεστώς της ανοιχτής θάλασσας.

Στην Υπόθεση διαιτησίας μεταξύ Υεμένης/Ερυθραίας (1999) το διαιτητικό όργανο δέχτηκε ότι η αρχή της ίσης απόστασης σε συμφωνία με τα άρθρα 74 και 83 της Σύμβασης 1982 ΔΘ οδηγούσε κατά βάση σε επιεικές αποτέλεσμα και πρωτογενώς χάραξε μία και μοναδική μέση γραμμή. Το θαλάσσιο σύνορο στον βόρειο τομέα ήταν μία μέση γραμμή ίσης απόστασης από τις αντίστοιχες ακτές της Ερυθραίας και της Υεμένης. Στον μεσαίο τομέα ακολουθώντας το άρθρο 15 της Σύμβασης ΔΘ 1982 το διαιτητικό όργανο σχεδίασε μία κατάλληλη μέση γραμμή από την οποία δεν προβλέπονταν καμία απόκλιση ούτε βάσει ιστορικών τίτλων ούτε βάσει άλλων ειδικών παραγόντων. Ως αποτέλεσμα η γραμμή που άφηνε σε κάθε κράτος αιγιαλίτιδα ζώνη 2,5ν.μ. θεωρήθηκε απολύτως δίκαιη. Στον νότιο τομέα του συνόρου η οριοθετική γραμμή συνδέθηκε με την γραμμή στον μεσαίο τομέα μέσω μιας γεωδαιτικής γραμμής. Σχετικά με τα τελικά σημεία στο τέλος κάθε θαλάσσιου συνόρου το δικαστήριο κατέβαλε προσπάθειά να διασφαλίσει ότι, ήταν κατάλληλα σχεδιασμένα από το σημείο όπου το σύνορο μπορούσε να παραβιάσει τον θαλάσσιο χώρο ενός τρίτου κράτους. Τα μέρη συμφώνησαν κατά κύριο λόγο, ότι ένας σχετικός παράγοντας στην θαλάσσια οριοθέτηση ήταν το αντίστοιχο μήκος των ακτογραμμών διαφωνούσαν, ωστόσο, ως προς το ακριβές μήκος αυτών. Αφότου είχε επισημάνει τους υπολογισμούς του το διαιτητικό όργανο τόνισε ότι η γραμμή οριοθέτησης την οποία επέλεξε δεν οδηγούσε σε κανενός είδους δυσαναλογία.

Στην Υπόθεση Εδαφικών και Θαλάσσιων Ζητημάτων Κατάρ/Μπαχρέιν (2001), το Δικαστήριο παραπέμποντας στην προηγούμενη νομολογία του, ιδίως στην Απόφαση Γροιλανδίας/Jan Mayen(1993), χωρίς να αναφέρεται στα σχετικά άρθρα (74 και 83 για την οριοθέτηση της ΑΟΖ και της υφαλοκρηπίδας αντίστοιχα) της Σύμβασης ΔΘ 1982, δήλωσε ότι όπως και για την αιγιαλίτιδα ζώνη έτσι και για την υφαλοκρηπίδα/ζώνη αλιείας, η μέση γραμμή/γραμμή ίσης απόστασης αποτελούσε μία prima facie δίκαιη λύση. Προχώρησε στην χάραξη της μέσης γραμμής και κατόπιν εξέτασε αν υπάρχουν σχετικές περιστάσεις που να επιβάλλουν την διόρθωσή της.

Πρώτη φορά που εφαρμόστηκε η Σύμβαση ΔΘ 1982 ήταν στην Υπόθεση για το Ηπειρωτικό και Θαλάσσιο Όριο Καμερούν/Νιγηρίας (2002), καθώς και τα δύο κράτη ήταν συμβαλλόμενα μέρη σε αυτή. Το Δικαστήριο κλήθηκε να αποφανθεί για ένα ενιαίο όριο μεταξύ δύο κρατών με όμορες ακτές. Η ερμηνεία των διατάξεων της Σύμβασης ΔΘ 1982 από το Δικαστήριο ήταν ιδιαίτερα σημαντική για την εξέλιξη του δικαίου της θαλάσσιας οριοθέτησης. Το Δικαστήριο υπενθυμίζοντας ότι οι κανόνες για την οριοθέτηση με κοινό όριο περισσότερων από μιας ζώνης που συμπίπτουν εκφράζεται με τη μέθοδο των αρχών επιείκειας προχώρησε στην χάραξη προσωρινά μίας μέσης γραμμής, η οποία στη συνέχεια αποτιμήθηκε υπό το φως των παραμέτρων που επιτάσσουν διόρθωση ή μετατόπισή της για να επιτευχθεί ένα δίκαιο αποτέλεσμα. Στην υπόθεση αυτή το Δικαστήριο επέλεξε για την οριοθέτηση τη μέση γραμμή, επειδή παρήγαγε ένα επιεικές αποτέλεσμα για την οριοθέτηση της περιοχής. Στη βάση των Υποθέσεων Γροιλανδίας/Jan Mayen (1993) και Κατάρ/Μπαχρέιν (2001), όπου το Δικαστήριο χάραξε μία προσωρινή γραμμή ίσης απόστασης στην πρώτη φάση της οριοθέτησης και στη συνέχεια ερεύνησε την ύπαρξη σχετικών περιστάσεων που να οδηγούν σε παρέκκλιση από την αρχική γραμμή, το Δικαστήριο συνήγαγε ότι θα εφαρμόζε και στην υπόθεση αυτή την ίδια μέθοδο. Στην υπόθεση αυτή η διορθωτική μέση γραμμή εφαρμόστηκε για πρώτη φορά κάτω από την ισχύ των διατάξεων 74 και 83 της Σύμβασης ΔΘ 1982.

Έχοντας επιλέξει τη γραμμή ίσης απόστασης ως κοινό όριο υφαλοκρηπίδας /ΑΟΖ το Δικαστήριο εμφανίστηκε πολύ αυστηρό ως προς τη χρήση των διαφόρων κριτηρίων, τα οποία οι διάδικοι επικαλούνταν ως ειδικές περιστάσεις που επέβαλαν μετατόπιση της γραμμής ίσης απόστασης. Το Δικαστήριο τόνισε ότι η επιείκεια δεν αποτελούσε μέθοδο οριοθέτησης αλλά μόνο έναν βοηθητικό παράγοντα που θα έπρεπε να λαμβάνεται υπόψη κατά την πορεία της οριοθέτησης. Η κοιλότητα και η διαμόρφωση των ακτών των δύο κρατών για παράδειγμα, η οποία

χαρακτηρίστηκε από το Δικαστήριο το 1969 ως σχετική περίπτωση, απορρίφθηκε από το Δικαστήριο για τον λόγο ότι δεν χαρακτηρίζει τον συγκεκριμένο τομέα των ακτών που σχετίζονται με την οριοθέτηση. Το Δικαστήριο θεώρησε ότι δεν συνέτρεχε θέμα αναλογικότητας. Η γεωγραφική μορφολογία των θαλάσσιων περιοχών την οποία το Δικαστήριο καλούνταν να οριοθετήσει ήταν δεδομένη. Δεν ήταν ένα στοιχείο ανοιχτό σε τροποποίηση, αλλά ένα δεδομένο στη βάση του οποίου το Δικαστήριο έπρεπε να διαμορφώσει την οριοθέτηση. Όπως τόνισε το Δικαστήριο το 1969, η επιείκεια δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη ισότητα και σε ένα ζήτημα οριοθέτησης δεν μπορεί να τεθεί ποτέ ζήτημα πλήρους αποκατάστασης της φύσης. Παρότι συγκεκριμένες γεωγραφικές ιδιομορφίες των θαλάσσιων περιοχών που πρέπει να οριοθετηθούν δύνανται να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο, αυτές συνιστούν αποκλειστικά σχετικές περιστάσεις για το σκοπό αναγκαιότητας της προσαρμογής ή διόρθωσης της προσωρινής γραμμής οριοθέτησης.

Το Δικαστήριο στην Υπόθεση Εδαφικών και Θαλάσσιων Ζητημάτων Νικαράγουα /Ονδούρας στην Καραϊβική (2007) παρατήρησε ότι και τα δύο μέρη είχαν προβάλει ένα σύνολο γεωγραφικών και νομικών παραγόντων αναφορικά με τη μέθοδο οριοθέτησης που θα έπρεπε να ακολουθήσει. Το Cape Gracias a Dios, η περιοχή όπου τελειώνει το εδαφικό σύνορο μεταξύ Νικαράγουα και Ονδούρας, είναι μία απότομα κυρτή εδαφική προβολή που συνορεύει με μία κοίλη ακτογραμμή σε κάθε πλευρά στο βόρειο και νοτιοδυτικό τμήμα. Λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 15 της Σύμβασης ΔΘ 1982 και βάσει της ανωτέρω γεωγραφικής διαμόρφωσης το σύνολο των σημείων βάσης που θα επιλέγονταν σε κάθε πλευρά του ποταμού Coco στην άκρη του ακρωτηρίου θα ήταν καθοριστικό στην κατασκευή μιας γραμμής ίσης απόστασης ιδιαίτερα κατά την έξοδό της από την ακτή. Λόγω της εγγύτητας αυτών των σημείων βάσης μεταξύ τους οποιαδήποτε λάθος τοποθέτηση θα οδηγούσε σε δυσανάλογα αποτελέσματα κατά την χάραξη της γραμμής ίσης απόστασης. Αυτές οι γεωγραφικές και γεωλογικές δυσκολίες επιτείνονταν με την απουσία βιώσιμων σημείων βάσης στα οποία να καταλήγουν τα μέρη στο Cape Gracias a Dios. Βάσει αυτών των χαρακτηριστικών ήταν αδύνατον για το Δικαστήριο να επιλέξει σημεία βάσης και να χαράξει μία προσωρινή γραμμή ίσης απόστασης για την οριοθέτηση του ενιαίου θαλάσσιου συνόρου των παράκτιων ακτών των μερών. Επιπλέον οποιαδήποτε σημεία και αν επιλέγονταν για την χάραξη της γραμμής ίσης απόστασης, η μορφολογία και ο ασταθής χαρακτήρας των σχετικών ακτών θα καθιστούσε τα συγκεκριμένα σημεία αβέβαια σε σύντομο χρονικό διάστημα. Για αυτούς τους λόγους το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι συντρέχει στην περίπτωση αυτή η εξαίρεση του άρθρου 15 της Σύμβασης ΔΘ 1982 περί συνδρομής ειδικών περιστάσεων εξαιτίας των οποίων δεν μπορούσε να εφαρμοστεί η ίση απόσταση. Το Δικαστήριο τάχθηκε υπέρ της μεθόδου της διχοτόμου, λόγω της μορφολογίας και της σχέσης μεταξύ των ακτών, η οποία θεωρείται ότι προσεγγίζει την μέθοδο της ίσης απόστασης. Θεώρησε ως καθοριστικούς παράγοντες την γεωγραφική μορφολογία της ακτής και τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής στο σημείο όπου καταλήγει το εδαφικό σύνορο. Αν το απαιτούν, άλλωστε, οι περιστάσεις το Δικαστήριο δύναται να προσαρμόσει την γραμμή προς επίτευξη ενός δίκαιου αποτελέσματος.

Τελικά η γραμμή οριοθέτησης ξεκινάει σε απόσταση 3ν.μ. από την ξηρά προς τη θάλασσα στο σημείο της διχοτόμου, συνεχίζει κατά μήκος της διχοτόμου έως το εξωτερικό όριο των 12ν.μ. της αιγιαλίτιδας ζώνης του Bobel Cay και περνά από την αιγιαλίτιδα ζώνη περιμετρικά στο νότιο τμήμα μέχρι τη μέση γραμμή της αλληλοεπικαλυπτόμενης αιγιαλίτιδας ζώνης των επίδικων νησιών. Η γραμμή οριοθέτησης συνεχίζει κατά μήκος της μέσης γραμμής μέχρι την αιγιαλίτιδα ζώνη του South Cay, η οποία στο μεγαλύτερο τμήμα της δεν συμπίπτει με αυτή του Edinburgh Cay (Νικαράγουα). Έπειτα η γραμμή ακολουθεί την κοιλότητα του εξωτερικού ορίου των 12ν.μ. αιγιαλίτιδας ζώνης του South Cay περιμετρικά στο νότιο τμήμα μέχρι να συνδεθεί με τη διχοτόμο, από όπου στη συνέχεια συνεχίζει έως το σημείο που συναντά την περιοχή όπου τα δικαιώματα συγκεκριμένων τρίτων κρατών δύνανται να θίγονται.

Σχετικά με τη σημασία που απέδωσαν τα διεθνή δικαιοδοτικά όργανα στη μέση γραμμή έχει υποστηριχθεί από μερίδα της θεωρίας, ότι το Δικαστήριο έχοντας ξεκινήσει από την πλήρη υποβάθμιση της μεθόδου της μέσης γραμμής, της οποία η ισχύς είχε αμφισβητηθεί από κάθε είδους ειδικές και σχετικές περιστάσεις, αρχικά γεωλογικές και γεωφυσικές και στη συνέχεια γεωγραφικές, όπως η κατεύθυνση των ακτών ή η θέση των νησιών, το οδηγήθηκε να παραδεχτεί ότι ακόμη και η γεωγραφική διαμόρφωση των υπό οριοθέτηση περιοχών αποτελούσε δεδομένο που δεν μπορούσε να αλλάξει και βάσει αυτής της πραγματικότητας προχώρησε στη χάραξη της μέσης γραμμής. Σε μία ιδιαίζουσα περίπτωση όπως αυτή του Κόλπου της Γουινέας το Δικαστήριο αποφάσισε ότι καμία σχετική περίπτωση δεν έπρεπε να ληφθεί υπόψη για τη μετατόπιση της γραμμής ίσης απόστασης. Η ανωτέρω άποψη, ωστόσο, δεν δύναται να υποβαθμίσει τον καταλυτικό ρόλο των αρχών επιείκειας όπως παρουσιάζονται μέσα από ποικίλες ειδικές και σχετικές περιστάσεις, ως κυρίαρχων παραγόντων στη διαδικασία της οριοθέτησης προς επίτευξη ενός δίκαιου αποτελέσματος, υπαγορευόμενη από τα σχετικά άρθρα της Σύμβασης ΔΘ 1982. Έτσι όπως συμπεραίνουμε από τα παραπάνω με βάση τις διαφορές που έγινε ανάλυση καταλαβαίνουμε πως η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας δεν ήταν δυνατή μόνο με την χρήση της ίσης απόστασης άλλα πολλές φορές λαμβάνονται υπόψη γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά, αρχές επιείκειας και συγκεκριμένων περιστάσεων ώστε να υπάρχει δίκαιη οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας.

ΤΙ ΣΧΥΕΙ ΣΗΜΕΡΑ

ΤΙ ΕΠΙΔΙΩΚΕΙ Η ΤΟΥΡΚΙΑ

ΠΗΓΗ :

https://www.google.gr/search?q=υφαλοκρηπίδα&tbm=isch&tbs=rimg:CRbq9p792tHTIkAsoOHeE Sz3hoTp_1PpRHti9YmvLbyxwIcWRvjUvM1UOIvDheZEK237dOJslldTd7NCQwGc6bRNprkK MJheQre0sKhIJLKDh3hEs94YRDx7uOlqefoqEgmE6fz6UR7YvRFki8JMKiUQ1SoSCWJry28sc CHFEWxJDnt5PcqKKhIjkb41LzNVDiIRuOMAaKmj_e_1AqEgnw4XmRCtt-3RG77wdxG6FLryoSCTibJXXU3ezQEYAuCW6MbalcKhIjkbNbnOm0Taa4R5eAQFiJPE-YqEglCjCYXkK3tLBHqhv9FxWVWyg%3D%3D&tbo=u&ved=2ahUKewj3v9GRuqnbAhUDsK QKHe-vCaMQuIIBegQIARA#imgsrc=9Avqgr6nTjPvHM:

13. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΙΣΗΣ ΑΠΟΣΤΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑΣ

Για την αρχή της ίσης απόστασης υπήρχε η αντίληψη ότι είναι υπέρτατη αρχή μεταξύ των άλλων αρχών οριοθέτησης στις θαλάσσιες ζώνες πρώτα απ' όλα επειδή στην περίπτωση των αντικείμενων κρατών η αρχή αυτή είναι έννοια εγγενής με την λογική του ισοδύναμου καταμερισμού και έτσι τείνει να εκφράζει καλύτερα την ιδέα της δίκαιης οριοθέτησης. Επιπλέον εξυπηρετεί καλύτερα τις απαιτήσεις της βεβαιότητας και της ασφάλειας δικαίου. Είναι ακόμη ένας παράγοντας που του έχει αποδοθεί εξέχουσα θέση στην πρακτική των κρατών καθώς και κατά στις διαπραγματεύσεις για την ακριβή οριοθέτηση συνόρων και ορίων. Ασφαλώς, η αρχή ίσης απόστασης μπορεί να εφαρμόζεται στις θαλάσσιες οριοθετήσεις όπως και στις εδαφικές, αλλά δεν είναι αυτόματη κατά την εφαρμογή της. Η ίση απόσταση έχει μια συγκεκριμένη βαρύτητα που λειτουργεί στις περιπτώσεις αντικείμενων κρατών για να προβλέψει τουλάχιστον μία υποθετική μέση γραμμή με την εκκρεμότητα κάποιων άλλων συνόρων με συμφωνία ή διαιτησία. Όταν πρόκειται για αντικείμενες ακτές το δίκαιο της θαλάσσιας οριοθέτησης ενοποιείται κάτω από τον τριπλό κανόνα «συμφωνία-ίση απόσταση-ειδικές περιστάσεις». Συνεπώς όσον αφορά στις αντικείμενες ακτές χαράσσεται πρώτα η μέση γραμμή και σε δεύτερη φάση αξιολογούνται οι σχετικές περιστάσεις. Έτσι για πρώτη φορά στη νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου υιοθετείται η διορθωτική προσέγγιση της επιείκειας (corrective equity approach) ως εθμικό δίκαιο. Στην περίπτωση των παρακείμενων κρατών η ίση απόσταση δεν έχει την ίδια βαρύτητα, επειδή η οριοθέτηση μεταξύ κρατών με παρακείμενα εδαφικά σύνορα είναι περισσότερο πολύπλοκη, ωστόσο, η ίση απόσταση εξακολουθεί να έχει κεντρικό ρόλο στις διαπραγματεύσεις.

Αυτή η διαφοροποιημένη έμφαση στην ίση απόσταση στις περιπτώσεις αντικείμενων και παρακείμενων κρατών αντανακλάται στο άρθρο 6 της Σύμβασης της Γενεύης 1958 για την Υφαλοκρηπίδα, η παρ. 1 του οποίου περιγράφει ότι στην περίπτωση αντικείμενων κρατών το σύνορο είναι η μέση γραμμή στην περίπτωση απουσίας συμφωνίας ή ειδικών περιστάσεων. Η παρ. 2 σχετικά με τα παρακείμενα κράτη δηλώνει ότι απουσία κάποιας συμφωνίας και εκτός και αν άλλη γραμμή δεν δικαιολογείται από ειδικές περιστάσεις το σύνορο πρέπει να καθορίζεται με την εφαρμογή της αρχής της ίσης απόστασης.

Για τα κράτη με παρακείμενες ακτές υπήρχε η τάση των δικαστηρίων και επιτροπών να εφαρμόζουν την προσέγγιση επιείκειας που προσανατολίζεται στο αποτέλεσμα (result-oriented equity approach). Στην Υπόθεση Κατάρ/Μπαχρέιν (2001) το Δικαστήριο τόνισε ότι θα ακολουθήσει την ίδια προσέγγιση με αυτή της Υπόθεσης Γροιλανδία/ Jan Mayen(1993) και δέχτηκε για πρώτη φορά στην νομολογία του Δικαστηρίου την εφαρμογή της διορθωτικής προσέγγισης της επιείκειας (corrective equity approach), ως εθμικό δίκαιο σε οριοθέτηση μεταξύ κρατών με παρακείμενες ακτές. Η Υπόθεση Καμερούν/Νιγηρίας (2002) επιβεβαίωσε την εγκυρότητα αυτής της προσέγγισης κατά την οριοθέτηση μεταξύ παρακείμενων ακτών. Στην Υπόθεση Εδαφικών και Θαλάσσιων Ζητημάτων Νικαράγουα/Ονδούρας στην Καραϊβική (2007) το Δικαστήριο σημείωσε ότι η νομολογία του Δικαστηρίου προβάλλει τους λόγους για τους οποίους η μέθοδος της ίσης απόστασης χρησιμοποιείται ευρέως στην πρακτική της θαλάσσιας οριοθέτησης. Έχει μια δεδομένη ουσιαστική σημασία εξαιτίας του επιστημονικού της χαρακτήρα και την σχετική ευκολία εφαρμογής της. Ωστόσο η ίση απόσταση δεν έχει αυτόματα προτεραιότητα σε σχέση με τις άλλες μεθόδους οριοθέτησης και σε δεδομένες περιπτώσεις η συνδρομή παραγόντων μπορούν να την καταστήσουν ακατάλληλη. Είναι χαρακτηριστικό ότι κανένα από τα μέρη δεν έθεσε ως βάση της επιχειρηματολογίας του στην υπόθεση αυτή τον ισχυρισμό μιας προσωρινής γραμμής ίσης απόστασης ως κατάλληλης μεθόδου οριοθέτησης. Άρα αντιλαμβανόμαστε με βάση τα προαναφερθέντα πως η αρχή της ίσης απόστασης είναι μια καλή μέθοδος οριοθέτησης της

υφαλοκρηπίδας μεταξύ των κρατών διότι οι θαλάσσιες εκτάσεις χωρίζονται κατά το ήμισυ ωστόσο παρουσιάζονται προβλήματα και καθιστάτε ακατάλληλη σε περιπτώσεις όπου οι ακτές των κρατών είναι παρακείμενες και ο καταμερισμός είναι δυσανάλογος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<https://el.m.wikipedia.org/wiki/Υφαλοκρηπίδα>

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΙΑ : ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΔΟΖ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ : Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ
ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΩΝ . ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ : ΝΑΘΑΝΑΗΛ ΚΑΤΕΡΙΝΑ
ΤΟΠΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2015

ΒΙΒΛΙΟ : ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΗΣ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ : ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΚΟΡΕΖΗΣ

<https://www.votegreece.gr/archives/8143>

https://el.m.wikipedia.org/wiki/Αποκλειστική_Οικονομική_Ζώνη

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ : Η ΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑΣ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ : ΜΠΑΤΑΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΤΟΠΟΣ : ΧΙΟΣ 2005

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΜΕΑΣ
ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΡΓΑΣΙΑ : Η ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΖΩΝΩΝ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΔΙΚΑΙΟΔΟΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ .
ΤΗΣ : ΣΟΦΙΑΣ ΔΑΜΠΑΛΗ
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ : ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2008